

Naročnina

za državo Shts:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 30, upravnništva 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:

Enostolpna petilna vrsta mali oglasi po Din 1:50 in Din 2:—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2:50, veliki po Din 3:— in 4:—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6:—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

F. Č.

Katoličanstvo in obnova družbe.

Pred kratkim se je vršilo v Essenu veliko zborovanje nemške katoliške akademске omladine. Jasno je izkazalo pošteno hotenje nemških katoličanov, da se s širokim srcem loti problemov in nalog modernega časa in jih reši iz pravih katoliških nazorov in sil. Zborovanje je pokazalo, kako napolnjuje modernega katoličana prepričanje, da je danes čas katoličizmu ugoden; da se mu odpirajo nove možnosti; ne samo zunanje politične, kar se tiče vplivnosti in moči, ampak predvsem glede vsebine in duhovnih vrednot. Katoličizmu je danes dana velika prilika, dobiti zopet trdno zvezo z življenjem in kulturo časa. Ni dolgo še, ko se mu je pravica do udejstvovanja odrekala celo od malodušnih katoličanov samih. Danes so razmere drugačne. Liberalizem in individualizem sta po mnenju zborovalcev doživela katastrofalen polom. In če katoličizem sega v to podrtijo, je primoran zavzeti stališče tudi napram kapitalizmu, gospodarski obliki individualističnega liberalizma; mora gospodarstvo na jasen katoliški način preurediti. Gospodarstvo samo pa se ne more preokreniti brez spremembe in obnove družabnega življenja sploh. Zato treba začeti vsako delo za obnovo kulture pri socialnem vprašanju, tu je srčika vsemu; za novo ljudsko zajedniško življenje ter socialno vzajemnost. Treba delati in s temi vprašanji so se tudi predvsem bavili govorniki v Essenu bodisi v referatih, bodisi v porazgovorih.

Uvodna govora benediktinskega opata Herwegna in delavskega vodje Joosa sta bila temelja vsega razpravljanja. Joos je podal v kratkih obrisih sliko duševnega stanja naše dobe in vse njene grozne razrvanosti. Zaprimo knjige — je dejal, — zapustimo studijsko sobo; položimo uho na zemljo in slišali bomo zadržano hudovalje ljudstva. Na Angleskem in v Ameriki ni takih notranjih nasprotij kot v Nemčiji. Navedel je dejstvo, da so dežele, kjer more delavec v svoji delavni obleki na cesti srečati svojo hčer — dijakinjo, ne da bi prišel v zadrego. Najhuje na našem času ni mehanično delo delavca, temveč pomanjkanje človeškega spoštovanja, ki ga delavec najde. Posebno žalosten je odnos posejdujočih do revežev. Vse se naprtuje državi in organiziranemu skrbstvu za lahko utemeljitvijo, da posameznik pač ne more pomagati. Pozablja se, da revež ne rabi samo pomoči, ampak sočustvovanja. Pot do izboljšanja in rešitve more prinesiti samo živa religioznost, ki ne gleda samo na korektnost dejanja in nepotrebno kazustiko, ampak na dejavno ljubezen. Religiozni človek je socialen človek, ki ga iščemo. Od tu gre dalje pot do ljudske zajednice in obnove družbe.

Z religioznim človekom v zvezi z gospodarstvom se je pečal predvsem opat Herweggen. Izhajal je iz stvarne in principielne stroge kritike kapitalizma, kojega bistvo je v tem, da kapitalizem ne služi samo kritju potreb, kakor srednjeveško gospodarstvo, ampak da umetno vzbuja in ustvarja potrebe, da jih potem more zadovoljiti in zvečati svojo produkcijo. Kapitalistično gospodarstvo ima zmisel kvečemu za poedince, za skupnost gotovo ne; kapitalizem smatra nadalje gospodarstvo za glavo vse kulture, je izraz materializma in je nekrščanski. Katoliško gospodarsko naziranje, ki ne zabrisuje razlik med ljudmi, išče izenačenje v mističnem telesu Kristusovem, po njegovi milosti. — Herweggen je poudaril, da sprememba ne pride po zunanjem uro, temveč po krščanskem čutenju in mišljenju. Tudi odprava suženjstva ni prišla od sužnjev, ampak prišla je od krščanskega mišljenja gospodarjev. Protikrščanski moderni etos dela ustvarja iz delavca stroj; kako naj v takih razmerah pride do pravega življenja! Od tega novega suženjstva ne more rešiti novo poganstvo; samo krščanska religija more ustvariti socialnega človeka, brez katerega ostanejo brezuspešni tudi socialni zakoni.

Iz naslednjih govorov omenjamo samo sledeče: jezuit Przywara je govoril principielno in splošno o problemu zajednice. Lerchenfeld, bivši bavarski ministrski predsednik, o vprašanju stanovskih razlik. Profesor Steffes, eden izmed najmodernejših katoliških teologov, je govoril v vznešenih in čustvenoživih ter domiselno nasičenih besedah o najvažnejših vprašanjih našega časa.

Predvsem pa je vzbudilo pozornost predavanja bivšega kanclerja Seipla, ki je govoril o mirovnem vprašanju in družbi. Brez retorike, z golo stvarnostjo je izvajal, da je vse, na čemer bolehamo, več ali manj v zvezi z vojno, ki je za nami; zato mora v nas in iz vojne zrasti nepresegljivo teženje in hrepeneje za mirom. Ta mir more zveza narodov zavarovati; a mir mora že obstojati, ustvariti ga zveza ne more. Recept nove vojne, od katere pričakujejo nacionalisti pravi mir, ne more biti pravi. Tak recept, porabljen v praksi, mora voditi le do novih vojn. A tudi ostala sredstva niso zadostna; revizija mirovnih pogodb, izpolnjevanje obveznosti in tozadevna politika nas morejo približati miru, a popolnoma stvoriti ga ne morejo. Prava ovira za umiritev leži v notranjosti narodov samih. Ljudje in narodi, ki so med sabo brez miru, tudi v mednarodnih odnosih niso v stanu ustvariti miru; kdor torej hoče miru, mora predvsem delati na notranjo pomiritev ljudstva, za zajedniško življenje in obnovo skupnosti in solidarnosti. Seipel je v tej zvezi posebno in z grenko žalostjo poudaril, da so danes stranke in razvoj strankarstva največja ovira, če kdo hoče z njimi delati za državno korist in obči blagor.

Poročamo naj še o razpravi o gospodarstvu in etiki. Profesor G. Briefs je navedel dejstvo, da je konjunktura za moralo v gospodarsko-političnih debatah vedno bolj ugodna. Če se je pred nedavnim še odklanjala vsaka uporaba morale v gospodarstvu, začena danes tisk podjetnikov vedno bolj izigravati krščanstvo proti marksističnemu razrednemu boju. A čisto je pri tem takoj očitno: morala — zato, da smo kritični! V katoličizmu so po Briefsu do sedaj dvojne težnje: socialno-politična, ki gleda bolj na delavca in novejša, ki se peča bolj s podjetnikom in smatra za potrebno, da bi čim več podjetnikov postalo gospodarskih voditeljev in da bi ti potem po svoje odločali. Ta druga smer hoče predvsem dokazati, da krščanstvo ni gospodarstvu sovražno; toda tudi to naziranje vodi zelo lahko do kopije kapitalizma; zato treba povsem razumeti, da so se zlasti po vojni razvile tudi proti takim težnjam kakor proti vsakemu kapitalizmu zelo odločne antikapitalistične smeri. Moderni katoličizem je šel tu prvi svoj pot. Socialne posledice vojne so po Briefsu te: čisto goraj: naraščajoča koncentracija, nakopičenje neizmerne gospodarske moči v rokah malega števila oseb; pri manjših podjetnikih dolga vrsta uničenih samostojnih eksistenc; pri inteligenci, pri uradništvu, srednjih slojih in prostih poklicih vedno večja odvisnost; duhovna ali gospodarska odvisnost širokih plasti; še bolj spodaj končno oblika proletariata v najrazličnejših oblikah. Sredstvi za izboljšanje pa sta predvsem sledeči: Država mora dobiti zopet oblast nad gospodarstvom, veliki gospodarski voditelji pa imajo pri nepregledni moči in vplivnosti koncernov pristo roko, da ravnajo v smislu нравnih načel. Ko je konkurenca več ali manj začela ginuti, treba v okvirju koncernov delati, sicer je katastrofa gotova.

Diskusije so prinesle mnogo zanimivega, tako n. pr. izvajanje dr. Landmessa, ki se je radikalno izjavil proti združništvu in organizacijam; zahteval je, da treba kapitalizem ob korenini ozdraviti, to pa more le katoliški človek; kajti kapitalizem je protestantizem. Kljub vsej preseñetljivosti je prinesel nekaj porabnih predlogov za praktično delo, predvsem za katoliške delavske zveze in zveze delodajalcev.

Če končno pregledamo delo vsega zborovanja, se nam vsili kritika, da se je mor-

da preveč poudarjala potreba novega mišljenja in čutenja; zahteva, da treba odnotraj navzven ozdraviti družbo in življenje ter gospodarstvo; in da se je pozabilo, da je zlasti gospodarstvo prekomplificiran organizem, da bi se samo tako dalo predrugačiti. A ta naša kritika ne

sme iti predaleč. Vedeti moramo, da se pozitivno delo za družbo mora začeti v jedru: zato je prav, da so Nemci tam začeli, in če so tam nekaj dosegli in zjasnili, so dosegli cilj; saj so si ga gotovo tako stavili; vsega na en mah pa itak nobeden ni nikdar dosegel.

Položaj v znamenju Pašičeve bolezni.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Pašić je še vedno bolan in tudi danes ni zapustil svojega stanovanja. Ta njegova bolezen se različno komentira, splošno pa prevladuje mnenje, da je bolezen političnega značaja. Posebna skrb navdaja vladne kroge. Ministri so bili danes precej razburjeni in so vedno povpraševali na Pašičevo stanovanje, ali naj prispežijo, ker brez njega niso mogli oditi v dvor. Popoldne je Pašić sporočil ministrom, da ne bo zapustil stanovanja in da naj ministri prispežijo, ako hočejo. Okrog 6 zvečer so se vsi ministri razen Pašića zbrali v predsedništvu vlade in odšli na dvor priseč. Akt prisege je bil popolnoma formalen. Izostali so pri tej priliki politični razgovori. Prisega je trajala par minut. Nato so se ministri porazgubili po svojih ministrstvih, oziroma stanovanjih.

Razprava o stanovanjskem zakonu.

Večina odklonila skoro vse predloge opozicije. — Dr. Pivko glasoval proti predlogu Jugoslov. kluba, da se naj ustanovi višje stanov. sodišče v Ljubljani kakor tudi proti ostalim socialnim predlogom.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Včeraj in danes je razpravljal zakonodajni odbor o stanovanjskem zakonu. Ker je debata o prvem delu zaključena, se je o posameznih členih samo glasovalo, ozir. so se smela na navzočega ministra Grisogona staviti vprašanja glede tolmačenja raznih določb zakonskega načrta. Vladna večina je pa sprejela zelo malo spreminjevalnih predlogov in je bil zakonski predlog sprejet skoro v isti obliki, kakor je bil predložen zakonodajnemu odboru. Najvažnejši predlogi opozicije so bili večinoma odbiti, ker poročevalec Bugarski skoro nobene še tako važne spremembe ni hotel sprejeti.

V prvem členu je bil sprejet dodaten predlog poslanca Superine, da veljajo glede svobodnega razpolaganja stanovanj v starih zgradbah predpisi državlanskega zakona, v kolikor jih stanovanjski zakon ne omejuje. Pri členu 5. se je predlagalo da naj se pojasni, da spadajo pod občekoristne ustanove, na katere se nanašajo omejitve zakona, tiste zadrugne in združne zveze, ki po pravilih ne delajo z dobičkom. Olajševalni predlog za male obrtnike in trgovce je večina odklonila, ker njen poročevalec na nje ni pristal. (Dr. Polić je zaklical: »Težko je glasovati proti malim obrtnikom!«) — Na veliko začudenje opozicije je večina odklonila dodaten predlog poslancev dr. Gosarja in Smodeja pri čl. 10., da se gospodarsko slabejšim najemnikom v slučaju bolezni ali nezaposlenosti, če ne morejo najemnine plačati, stanovanje ne sme odpovedati. (Smodej je zaklical: »Vi ste zato, da sme gospodar vreči na cesto bolnika!«)

Pri členu 12. je minister za socialno politiko odgovoril na vprašanje dr. Bazale in pojasnil, da ima vdova z otroci po smrti družinskega očeta še nadalje pravico do stanovanja in se isto po zakonu ne sme smatrati za izpraznjeno. Predlog opozicije, da je država dolžna graditi stanovanjske hiše za svoje uradnike kakor tudi predlog dr. Bazale, da naj država podpira zadrugne za gradnjo delavskih hiš, je vladna večina odklonila! S tem je pa vladna večina pokazala, da ji ni resno na tem, da odpravi stanovanjsko mizerijo. Vladna večina je zavrnila spreminjevalni predlog dr. Gosarja, da naj se denar, ki se steka iz kazenskih glob, steka v korist lokalnih fondov za zgradbo stanovanj, in sprejet je bil prvotni predlog, da se steka v korist »Fonda za zgradbo

malih stanovanj«. Poslanec Smodej je vprašal, kje je ta fond, o katerem govori člen 24., in zakaj se bo uporabil; na to vprašanje ni dobil odgovora. »Zdi se, da se bo denar stekal v Belgradu v hipotekarni fond, ki se bo uporabil za Belgrad.«

Danes popoldne je zakonodajni odbor razpravljal o drugem delu načrta, ki govori o ustroju stanovanjskih sodišč. Govorili so dr. Bazala, dr. Polić, dr. Gosar, dr. Spaho, Kapetanović in Drljević. Vsi so kritizirali ustroj stanovanjskih sodišč, ki bodo draga in bodo ustvarjala dvojne vrste državljanov. Vsi so stavili svoje predloge. Dr. Gosar je stavil več predlogov in jih je takole utemeljeval:

»Iz tega, kar smo slišali, se lahko vidi, da se mora temu načrtu ugovarjati. Nimam namena dopolnjevati izjav Superine, dr. Polića in dr. Bazale, ampak samo izjavljam, da te predloge podpiram, zlasti smatram za umestno, da minister za socialno politiko sprejme predlog dr. Polića, da se postopanje za slučaj stanovanjski sporov poenostavi, pospeši in poceni. Za slučaj, da poročevalec in minister ne bi hotela sprejeti niti enega stavljenega predloga, mislim da je najbolje, ako stvar ostane taka, kakor je bila dosedaj in da se namesto 27. člena vstavi sledeče besedilo: »Za reševanje in presojanje veljajo kot zakon predpisi stanovanjskega zakona od 20. decembra 1921 in pravilnik za njegovo izvrševanje.« — Vemo dobro, da dosedanje postopanje ni bilo najbolj natančno, vendar se je ustanovila neka določena praksa in zainteresirani poznajo to prakso toliko, da vsaj morejo sklepati, kako se razni slučajji rešujejo. Ako bo moj predlog sprejet, oz. dosedanje postopanje ostane še nadalje v veljavi, bomo imeli vsaj nekaj gotovosti, kako se bo v bodoče delalo. Ako pa vlada vstaja pri svojem predlogu, bomo zabredli v popolno negotovost, če se razveljavi dosedanje postopanje, ne bo judikaturna prišla do stalne prakse. To je eno. Za slučaj, da ta moj predlog, katerega nisem stavil iz strankarskih motivov, ampak iz stvarnih razlogov, propade, da se v členu 28. spremeni besedilo takole: »To sodišče sestavljajo predstavitelj in dvoje sodnikov ali njegova namestnika, ki sta diplomirana pravnik in pa po en predstavitelj iz vrst hišnih posestnikov in najemnikov.« — To je bilo tudi dosedaj in mislim, da ni nobenega razloga, da bi se hišnim posestnikom in najemnikom jemale dosedanje pravice. To izziva vse polno upravičenih kritik. V slučaju, da bi se moj prvi načelni predlog odklonil, predlagam za člen 31. novo točko in da se točka, ki se glasi: »Za Slovenijo v Ljubljani čez Srem in Slovenijo«, popravi v toliko, da Slovenija odpade in se zanj ustvari posebno sodišče. Naglasiti moram, da ni nobenega pravega razloga, zakaj bi se ustanovilo višje sodišče za Slovenijo v Zagrebu. Stanovanjski snori

niso toliki spori, da bi jih bilo treba zavlačevati dve do tri leta, ampak jih je treba hitro rešiti in v kratkem času. Tudi niso take vrste, da smejo povzročiti na tisoče dinarjev pravih stroškov, ampak je treba rešiti vse najceneje. To so moji izpremljivi predlogi.

Večina je vse predloge opozicije odbila, razen da se osnuje v Sarajevu stanovanjsko sodišče prve stopnje. Velik hrup je nastal med opozicijo, ko je minister odklonil predlog dr. Gosarja, da se osnuje višje sodišče v Ljubljani. Minister je utemeljeval stališče s tem, da je Slovenija teritorialno majhna, Zagreb je pa blizu. Višje sodišče bi bilo predrago. (Poslanec Smodej zakliče: »Zakaj ustvarjate tak aparat, ne sprejmete pa naših predlogov, ki bi aparat pocenili?«) Proti predlogu, da dobi Slovenija v Ljubljani sodišče, da bi nam ne bilo treba hoditi v Zagreb, je glasoval tudi dr. Pivko. (Dr. Bazala zakliče: »Oho, dr. Pivko!«) Dr. Pivko je odgovoril, da ima več zaupanja do Zagreba, kakor do Ljubljane. (Dr. Bazala: »Vaše besede niso iskrene!«) Dr. Pivko se je prvič pokazal v zakonodajnem odboru, pa je takoj glasoval proti predlogu v korist Slovenije, kakor tudi proti predlogu dr. Gosarja, da naj ima organizacija hišnih posestnikov in najemnikov svoje priselcnike v stanovanjskem sodišču. Ko so poslanci Jugoslovanskega kluba dr. Pivka opozarjali na njegove dolžnosti kot zastopnika Slovenije, so se smehljali in glasovali za vse predloge večine, namesto da bi staval proti predlogu!

Vladna večina stanovanjski zakon zelo forsira in hoče, da bi bilo delo v zakonodajnem odboru do ponedeljka končano. Vladna večina namerava zakonski predlog sprejeti po skrajšanem postopanju. Ne bo dovolila govornikov, da se izjavijo o najnovejšem atentatu na socialno pravičnost, ampak bodo posamezni klubi smeli samo nakratko deklarirati svoje stališče.

PP-režim hoče poddržaviti zadrugištvo.

Anketa vseh zadrugišnih zvez o vladnem načrtu.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Vlada je predložila narodni skupščini načrt zakona o kmetijskih kreditih. V ponedeljek se bo za razpravo o tem zakonu na skupščinski seji izvolil poseben odbor. Kakor vsi drugi zakoni, tako je tudi ta zakon take vrste, da bo največje pridobitev revnih slojev, posebno pa kmečkega prebivalstva spravil v nevarnost, namreč zadrugištvo. S tem predlogom je vlada hotela dobiti moč nad zadrugištvom in pravo od ljudstva ustanovljeno zadrugištvo uničiti.

Povod tega zakona je »Glavni Zadrugišni Savez« sklical v Belgrad anketo vseh zadrugišnih zvez. Pod predsedstvom dr. Korošca so na anketi razpravljali o načrtu. Predsedoval je dr. Korošec. Pozdravil je navzoče in otvoril debato. Prvi je govoril tajnik Glavnega Zadrugišnega Saveza dr. Prochaska in je izjavil, da predloženi predlog ne sme biti sprejet. Za njim je govoril dr. Kulovec. Predloženi zakonski načrt nikakor ne more biti sprejet. Principi iz Francije, ki nam jih je v tej zasnovi izdelal Stojković, načelnik ministrstva, ne morejo pri nas veljati. V Franciji se nikdar ni razvilo zadrugištvo, medtem ko je pri nas zelo razvito. To vprašanje se mora rešiti v smislu zahtev zastopnikov zadrugištva. S predloženim zakonskim načrtom hoče vlada vzeti zadrugištvo v svoje roke in uničiti privatno. Pri zadrugištvu se mora čim manj gle-

dati na politiko, ampak delati se mora v korist ljudstva.

Za njim je govoril v imenu hrvatskih zadrug Geiler. Kakor on so tudi ostali govorniki ostro kritizirali ta predlog. Tako Pavle Radić, Preka, Stajić. Poslanec Pušenjak je poudarjal, da so bili dosedaj štirje zakonski načrti in da se vrši četrta anketa. Predloženi načrt ignorira mnenje poklicanih strokovnjakov. Cilj načrta je eliminirati obstoječe zadrugištvo in ustanoviti državno zadrugištvo. Stojkovićev motivi ne drže. Denar se bo strankarsko razdeljeval in šel v zgubo. Kritizira razne določbe načrta, med drugim prevelik vpliv vlade na te zadrug. Graja ustanovitev 33 oblastnih zadrug, ki zahtevajo nepotreben ogromen birokratičen aparat. Ugotavlja, da je bilo v Nemčiji z državno pomočjo ustanovljenih 40.000 zadrug, katerim pripada 30 odstotkov vseh gospodarjev kot članov. Na Francoskem je 44.000 zadrug, naš načrt pa, ki kopira francoski zakon, ustanavlja samo 500 zadrug. Ako hočemo podpirati zadrugištvo v prid kmetom, moramo ta načrt temeljito predrugačiti.

Načelnik poljedelskega ministrstva Stojković je v odgovoru zagovarjal zakonski predlog. Po njegovem mnenju bi bilo potrebno, da si vsak kraj ustanovi po eno kreditno zadrugo. Pravi, da mora biti po njegovem mnenju zadrugarstvo brez vsakega »plemenskega, verskega in strankarskega obeležja.« Vse zadrugarstvo naj bo v rokah vlade! Na njegova izvajanja je ponovno odgovoril dr. Kulovec. Obrazložil je, da bi bilo potrebno že samo iz tega razloga, ker država ne more nikdar pokriti vseh kreditnih potreb kmeta, da se načrt o kmetijskih kreditih nasloni na obstoječe zadrugištvo, ker ima ljudstvo vanj zaupanje in vlaga vanj svoje prihranke in zbira tisoče in tisoče denarja. Vse to se uporabi za ljudske potrebe. V nove zadrug, ki bodo umetno ustvarjene, ljudstvo ne bo imelo zaupanja in ne bo vanj vlagalo. To je en razlog, četudi ne edini, da bi morala država računati z obstoječim zadrugištvom in zakon z ozirom nanj uravnati. Predlaga, da se sprejme načrt vlade Davidoviča, ki je zakonski načrt izdelala v soglasju z vsemi interesi.

Nato je bil izvoljen odbor, ki naj bi izdelal spomenico na vlado in spreminjevalne predloge: Pavle Radić, Prohaska, dr. Behmen, Stajić in drugi. Ta odbor je popoldne izdelal spomenico in spreminjevalne predloge, o katerih bodo jutri razpravljali na sestanku, nakar bodo izvolili deputacijo, ki bo predloge izročila ministrskemu predsedniku in ministru za poljedelstvo.

Konferenca male antante.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Kakor smo že poročali, se prične 14. t. m. v Bukarešti oz. Sinaji konferenca male antante. O dnevnem redu te konference, katero so odlagali že od januarja, se mnogo piše posebno po romunskih listih. Odlašanje so mnogo komentirali domači, posebno pa tuji listi. Romunski listi pišejo, da se bo največ razpravljalo o bolgarskem vprašanju, dalje glede Rusije in da bo ostalo, kakor je bilo dosedaj, vprašanje razmerja do Rusije nerešeno in da Rusije ne bodo priznali. Romunski listi razširjajo fantastične vesti. Zanimivo je, da se te vesti niso demantirale. Naši vodilni krogi sploh molče. Zunanje ministrstvo ne daje časnikařem o dnevnem redu in o predpripravi za to konferenco nobenih pojasnil, tako da je naša javnost popolnoma navezana na poročila romunskega časopisa.

ZASTOJ V JUGOSLOVANSKO-GRSKIH POGAJANJH.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Pogajanja za pogodbo med nami in Grčijo so včeraj in danes popolnoma prestala, ker nismo mogli sprejeti grških predlogov, in ker grška delegacija še ni dobila navodil od svoje vlade, kako naj za ta slučaj postopa.

POGAJANJA ZARADI ŽELEZNIH VRAT.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Jutri bi se bila morala pričeti konferenca med Romunijo in našo državo radi vprašanja železnih vrat. Radi predpriprav v zunanjem ministertvu za konferenco male antante je konferenca odložena.

ITLIJANSKO-JUGOSLOVANSKA POGAJANJA.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Italijanska vlada je pritisnila na našo vlado radi pogajanj v Firenci, da naj jih ne zavlačuje in da naj se končno izjavi glede italijanskih predlogov glede reške luke, zlasti glede Taon de Revela. Radi tega je vlada pristala, da se prične pogajanja tekem prihodnjega tedna. Dr. Rybař odpotuje jutri, tako da bo v torek že v Firenci.

PRVI ZNAKI SPORAZUMA.

Zagreb, 2. maja. (Izv.) Policijski ravnatelj dr. Bedeković bo odstavljen, ker je prepovedal »Slobodni dom«. Prepovedal ga je v soglasju z ministrom za pravosodje, minister za notranje zadeve Maksimović pa prepovedi ne odobrava.

OBČINSKE VOLITVE V ZAGREBU.

Zagreb, 2. maja. (Izv.) Doslej so vložile svoje kandidatske liste za občinske volitve sledeče stranke: 1. Komunisti (nosilec liste Ivan Krdelj). 2. Narodni socialisti (dr. Politeo). 3. Frankovci (dr. Budak). 4. Obrtna zveza (Janko Stengel). 5. Radikali (dr. Čimić). 6. Hrvatska ljudska stranka (dr. Markulin). 7. Samostojni demokratje (Moden). 8. Hrvatski napredni blok (inž. Košutić). 9. Gospodarska zveza (Stiasny). 10. Davidovičevi demokratje (Samuel Kocjan). — Volivcev je v volivnem imeniku izkazanih 35.234, skoro 3000 več kakor pri volitvah za državni zbor.

PRVI NASTOP RADIČEVČEV V JAVNOSTI.

Zagreb, 2. maja. (Izv.) V nedeljo bo veliko zborovanje narodno-socialnega naprednega bloka na Wilsonovem trgu. Govoril bo dr. Trumbić. To bo prva prilika, da pojasni dr. Trumbić javno predokret v Radićevi stranki.

1. maj.

Rim, 2. maja. Včerajšnji dan je potekel po vsej državi popolnoma mirno. Udeležba na praznovanju je bila zelo različna. Dočim so ponekod došli na delo vsi delavci, jih je po nekaterih obratih, n. pr. v Turinu manjkalo 40—90 odstotkov, v Milanu do 70 odst., v Trstu je manjkalo kovinarjev 95 odst.; v Trzinu se je delo redno vršilo. Mir se ni nikjer kalil.

Dunaj, 2. maja. Praznovanje 1. maja je na Dunaju in po celi Avstriji poteklo čisto mirno.

Berlin, 2. maja. V Berlinu in po celi Nemčiji je 1. maj potekel popolnoma mirno.

Praga, 2. maja. Praznovanje 1. maja se je povsod vršilo v najlepšem redu.

Pariz, 2. maja. Po dosedanjih poročilih je poteklo praznovanje 1. maja po celi državi čisto mirno. Splošno se je opazilo, da je praznovalo veliko manj delavcev kakor prejšnja leta.

Izjave novega sovjetskega poslanika v Rimu.

Rim, 2. maja. Novi sovjetski poslanik Kargencev je te dni sprejel časnikaře in jim zagotovil, da njegov prihod nikakor ne pomenja kake izpremembe v sovjetski politiki nasproti Italiji. Med obema državama postajajo odnosi čimdalje pristranejši. V gospodarskem oziru bo mogla Rusija v kratkem dobavljati Italiji večjo množino premoga, nego predvideva trgovinska pogodba, ker se izkoriščanje premogovnikov v Donski kotlini izredno hitro razvija. Uvažanje ruskega premoga, nafte in žita je za Italijo tem ugodnejše, ker more prevoz izvršiti z lastnimi prometnimi sredstvi. Gospodarstvo Rusije se hitro urejuje: valuta in proračun sta trdna in minolo leto so dohodki presegli proračun za 250 milijonov zlatih rubljev. V Ukrajini in Sibiriji je posejana površina dosegla že blizu predvojni obseg. Industrija je zvišala produkcijo za tretjino. — Kar se tiče politike, so v zunanji politiki problemi, glede katerih more najti Rusija skupno črto z Italijo preje nego s katerikoli drugo državo.

PRAVDA PROTI DE BONU.

Rim, 2. maja. Preiskovalna komisija senatnega sodnega dvora je zavrnila udeležbo civilne stranke — Matteottijeve družine — v pravdi proti sen. De Bonu, ker da v tem procesu temeljem dejanskega stanja sploh ne more priti v poštev.

PO VOLITVAH V NEMČIJL.

Berlin, 2. maja. (Izv.) V Hannoverju so priredili Hindenburgovi pristaši svoje-mu načelniku bakljado. Pri tej priliki je prišlo do velikih pobojev med Hindenburgovci in njih političnimi nasprotniki.

HINDENBURGOVA PRISEGA.

Berlin, 2. maja. (Izv.) Hindenburg bo nastopil svoje mesto 11. ali pa 12. maja. Glavna točka njegovega uradnega nastopa bo njegova prisega na republiko. Hindenburg bo prisegel predsedniku državnega zbora dr. Loebju. Pred poslopjem državnega zbora bo Hindenburgu izkazala predpisane časti častna stotinja, ki jo bo Hindenburg pregledal v civilni obleki.

BURGENLAND.

Eisenstadt, 2. maja. Burgenlandski deželni zbor je v svoji seji dne 30. t. m. z dvotretjinsko večino glasov sklenil, da je

TA ZNAK JAMČI ZA KAKOVOST.

Srbske anekdote.

Hera in Turek.

Nek Turek je oral svojo njivo blizu mosta čez majhno reko. Mostu se je bližal Hera, ki je gnil nekoliko tovrnih konj pred seboj. Turek je zavpil voloma, ki sta mu vlekla plug: »Naprej, naprej, voli! Celo vidva imata možgane v glavi, samo Hera jih nimata! Hera je slišal te besede ravno ko so njegovi konji stopili na most. Pustil jih je, da so sami šli čez most, sam pa je ostal, kjer je bil in začel na ves glas tarbati, kakor da bi bil silno nesrečen in obupan: »Oj, moj Bog! Moj Bog! Kaj na svetu naj sedaj storim?« Turek je nehal orati in je šel k Heri. »Kaj pa je, da si tako nesrečen?« je vprašal. — »Joj! Joj!« je Hera ternal dalje, »kaj mi je storiti? Videl si, kako so moji konji šli čez most in so sedaj na drugi strani mostu, jaz pa sem na tej strani! Kaj na svetu mi je storiti?« — »Ej, bedak, samo čez most pojdi, pa boš zopet pri svojih konjih!« mu je dejal Turek. — »Oj, to je ravno tistole mu je odgovoril kmet še bolj nesrečen, »za nič na svetu se ne upam iti čez ta most.« — »Ampak, ti trapa,« je nadaljeval Turek, »ali ne vidiš, da so tvoji težko otovorjeni konji varno šli čez

most? Kako to, da bi še ti ne mogel iti varno čezenj?« — »Ej, ne! Za nič na svetu ne upam čez ta most! Ali ne bi mogel v sosesčini ali vasi najti človeka, ki bi me za pošteno plačo prenesel na hrbtu čez most?« je vprašal Hera in pričel celo solze pretakati. — »Veš kaj,« je dejal Turek, »vas je precej daleč od tod in medtem, ko bi šel iskat kakega človeka, bi ti konji lahko ušli. Koliko mi pa daš, da te prenesem na hrbtu čez most?« — »Koliko bi zahteval, plemeniti moj aga?« — »Mislim, da ne bo preveč, če rečem dvanajst perperjev (perper je bil v prejšnjih časih srebrn denar).« »To res ni veliko,« je zagotavljal kmet. Turek je nato zadel Hero na hrbet ga prenesel čez most, kjer ga je na drugi strani spustil na tla. Hera se mu je toplo zahvalil, nato pa je jel iskati po enem žepu, potem po drugem, nato spet za pasom, pa je navsezadnje žalostno rekel: »Pri moji veri! Niti enega perperja ne najdem v mojih žepih!« — »Hej, ti lopov!« je vpil Turek, »to si moral vedeti, še predno si bil na mojem hrbtu! Goljuf, lažnivec! Ampak motiš se, če misliš, da ti bo tvoja laž v korist. Najaz te nesem na drugo stran, odkoder sam te prenesel in bom tako med tebe in tvoje konje zopet postavil most in reko, in tam lahko stokaš naprej!« Tako rekoč je prisilil ugovarjajočega Hero, da mu je zopet sedel na hrbet in ga prenesel čez most na drugo stran. Tam ga je popustil in se vrnil k svojim voloma in plugu. Čez

nekoliko trenutkov je Hera mirno stopal čez most in ko je bil na drugi strani, je zaklical: »Oj, plemeniti aga! Tvoji voli imajo brzokone več možganov kot Hera, a četudi jih imam malo, sem te imel za osla, ki me je dvakrat nesel čez most.«

Hera in aga.

Hera je nesel nekoliko dobre, popolnoma čiste pšenice na trg. Nek Turek je vzel nekoliko te pšenice v roko, jo z velikim zanimanjem ogledoval pa dejal na posled: »V tej tvoji pšenici najdem mnogo grašice.« — »Gotovo, aga, prav imaš; grašica je vmes,« je odvrnil Hera. — »Vidim, da je tuda snetjava,« je nadaljeval Turek. — »Prav res, gospodar; nekaj pšenice je snetjave.« — »In še daleko ni čista. Prst in prah vidim v njej,« je zopet rekel Turek. — »Res, ne morem tajiti. Mnogo prsti in prahu je v njej, kakor pravi plemeniti aga.« Turek je še nadalje grajal pšenico in kmet mu potrdil vse, kar je rekel. Navsezadnje je Turek vzkliknil: »Ako skušam jaz v nič devati tvojo pšenico, se da raztolmačiti, ampak kako to, da jo tudi ti?« — »Veš, aga, ker si moj gospod, jaz pa tvoj služabnik, in če se je tebi zdelo prav lagati o moji pšenici, sem menil, da je moja dolžnost, da ti pomagam lagati,« je Hera mirno pojasnil.

Hera in Kadi.

Hera je vstopil pri Kadiju kot kravar v službo. Sam je imel tudi kravico, ki jo je s Kadijevimi vred gnil na paše. Neki dan

se je ena od Kadijevih krav spustila v boj s Herovo kravo, katera jo je s svojimi ostrimi rogovi močno ranila. Hera se je takoj podal h Kadiju, ki je v svojem uradu delil pravico, pa mu je dejal: »Častiti efendi, tvoja krava je močno ranila mojo kravo.« — »Kdo more biti za to odgovoren?« je vprašal pravični Kadi. »Ali je kdo moja kravo prisilil, da je napadla tvojo kravo?« — »Tega ne, ampak iz svoje volje sta se pričeli iznenada bosti.« — »No, prav žal mi je, ne morem ti pomagati. O kravah nimamo nobene postave in v takem slučaju ne morem izreči nobene sodbe,« je izjavil Kadi. — »Potemtakem mi ni treba nič plačati, ker je moja krava tvojo kravo? Počakaj malo, da pogledam v kytib (zakonik), kaj pravi postava.« In Kadi je iztegnil roko po knjigi, Hera pa jo je prestregel in mu rekel: »Pri moji veri! Kakor nisi pogledal v kytib, ko je šlo za mojo kravo, tako tudi ne smeš pogledati vanj sedaj, ko gre za tvojo kravo!«

Hera in padiša.

Hera je stopil pri turškem sultanu kot vrtnar v službo. Ena točka dogovora je bila, da bo kaznovan s smrtjo, ako ga zalotijo pri kaki nepoštenosti. Hera je služil nekaj časa pošteno, nedež pa se je pregrešil, ker je ukradel iz padiševega vrta fige. Privredil so ga pred sultana, ki mu je rekel: »Dobro

¹ Iz knjige Servia and the Servians. Spisal Čedo Mijatović London 1908.

² Hera je skrajšano ime za prebrisane, zlasti roglavce kmeta iz Hercegovine, ki je Junak številnih narodnih pravljic in anekdot.

glavno mesto Burgenlandske poslej Eisenstadt. — Predlog, da se pošlje Hindenburgu šastitka na izvolitvi predsednikom nemške države, je deželni zbor malone soglasno odklonil. — Izvolili so novo deželno vlado, ki je sestavljena iz dveh socialistov, dveh kršč. socialcev in enega landbundovca. Predsednik je Moravitz.

PROTI KOMUNIZMU V FRANCIJI.

Pariz, 2. maja. (Izv.) Oblasti nadaljujejo hišne preiskave pri komunistih. Našli so že zelo zanimiva poročila. Pri raznih državnih uradnikih so našli poročila o stanju državne uprave, potem načrte o telefonu in brzojavu, kako naj bi se ta služba vršila v slučaju prevrata, potem načrte pariških utrdb in pariških vojašnic. Tudi načrte francoskih letališč so našli pri komunistih in natančne sezname na letališčih se nahajajoče municije.

ZLATA VALUTA V ANGLIJI IN FRANCIJI.

Pariz, 2. maja. (Izv.) Vpeljavo zlate valute v Angliji smatrajo francoski gospodarski krogi za veliko nevarnost za Francijo. Francoski nacionalisti pravijo, da je Anglija prišla do zlate valute na francoske stroške.

ANGLEZI O DOGODKIH V BOLGARIJI.

London, 2. maja. (Izv.) Komisija, obstoječa iz pristažev delavske stranke, je po svojem povratku iz Sofije priobčila senzacionalno poročilo o dogodkih v Bolgariji. Poročilo komisije pove, da je bilo za časa njenega bivanja najmanj 4000 oseb zaprtih in več sto oseb brez sodbe usmrčenih. Vso moč ima v rokah vojaška komarila. Poročilo navaja dalje, da je sedanja bolgarska vlada za časa svoje vladavine dala obsoditi na smrt več tisoč oseb. Poročilo zaključuje s sledečimi predlogi: 1. Proti zaporom in usmrtitvam brez obsodbe naj vložijo vse vlade svoj protest; 2. zastopnikom Anglije in Zedinjenih držav naj se dovoli obisk kaznilnic; 3. število vojakov naj se 31. maja zopet zniža in 4. volitve v Bolgariji naj se izvrše popolnoma svobodno, da pride do veljave pravo mnenje ljudstva.

AMERIKANSKI NAVAL NA EVROPO.

Newyork, 2. maja. (Izv.) Število potnikov, ki so se dosedaj prijavili za potovanje v Evropo, znaša že danes nad 200 tisoč. Vse paroplovne družbe imajo vse potniške prostore zasedene do meseca oktobra.

PETROLEJSKA KONCESIJA V TRANSKAVKAZIJI.

Rim, 2. maja. Iz Moskve poročajo, da je transkavkaska vlada podelila italobelgijski anonimni družbi koncesijo za 30-letno izkoriščanje petrolejskih studenec na hiraški stepi v območju 125 ha.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Berlin, 2. maja. (Izv.) Danes zjutraj je na poljskem koridorju proti Gdanskemu med postajama Svarošin in Stargrad skočil iz tira D-vlak. Lokomotiva in več vagonov je padlo daleč po bregu navzdol. Mrtvih je 25 oseb in sicer 11 moških, 12 žensk in 2 otroka. Težko ranjenih je 12, lahko ranjenih pa 6 oseb. Preiskava je dognala, da gre za zločin.

STRAŠEN VIHAR.

Newyork, 2. maja. V Teksasu je divjal strašen vihar. Mrtvih je 30 oseb, ranjenih pa 60.

veš, da te po najinem dogovoru čaka sedaj smrtna kazen. Ker si mi pa toliko časa pošteno služil, ti hočem izkazati usmiljenje v tem, da ti dovolim, da si sam izbereš, kakšne smrti želiš umreti. »Ali se lahko zanesem na tvojo besedo, o veliki, mogočni padiša?« je vprašal Hera. — »Gotovo,« je odgovoril padiša. »Dobro veš, da sultan nikdar ne prelomi svoje besede.« — »Dobro; potem želim umreti smrti visoke starosti, kakor je sploh mogoče.« Padiša se je nasmejaval Herovi pretkanosti in mu odpustil.

Hodža in cigan.

Hodža in cigan sta neko noč prenočila v hiši nekega revnega kmeta, ki jima je mogel samo majhnega piščanca ponuditi za večerjo. Ko se je piščanec pekel, reče cigan hodži: »Efendi, ta piščanec je vse premajhen, da bi utolažil glad dveh lačnih ljudi. Zaradi tega predlagam z vso ponižnostjo tvoji večji modrosti, da greva, medtem ko se piščanec peče, in si malo iztegnava utrujene ude pa malo zaspijva. Ko se prebudiva, si poveva drug drugemu, kaj se je sanjalo, in oni, čegar sanje bodo boljše in čudovitejše, naj ima celega piščanca!« Hodža, svest si večje zmožnosti inajdljivosti, je radevolje pritrdil temu nasvetu. Legla sta po tleh in hodža je kmalu zaspal. Ko je cigan slišal hodžo smrčati, je počasi vstal, odšel v kuhinjo in pojedel celega piščanca. Čez nekaj časa je hodža vstal in zbudil cigana rekoč: »Ciganče, sedaj pa si povejva sanje!« — »Prosim, kar pričnite!« je dejal cigan. »Ti, ki si moj višji, moraš prvi po-

Fr. Kolenc:

K vprašanju gimnazije v Murski Soboti.

Ako je merodajnim krogom v prostnem ministru na tem, da Prekmurje dobi časoma duhovne voditelje — domačine — kar je v interesu našega vsestranskega napredka, še bolj pa v interesu države same — ki bi med svojim narodom vzbujala narodno zavest, širila duševno in v zvezi s to materijalno kulturo ter na ta način dvigali prekmursko ljudstvo na ono stopnjo razvoja in napredka, na kateri stojijo ostali Slovenci, ukinitve višjih razredov na gimnaziji v Murski Soboti ne smejo dovoliti. S tem korakom bi bil zadan našemu razvoju, ki se je komaj začel, — smrten udarec in bi zopet zavladale razmere, v kakršnih smo živeli pred prevratom.

Človeku se ne hote dozdeva, da ljudje, ki odločajo o prekmurskih zadevah — bodisi verskih, prosvetnih, kulturnih, bodisi političnih in gospodarskih — nimajo niti najmanjšega vpogleda v naš položaj, ker drugače ni mogoče razumeti postopanja z nami. Ker spadam v okrilje Slovenije, nas postavljajo v isto vrsto z ostalimi Slovenci. Tega pa nihče ne pomisli, da smo bili od Slovenije do leta 1919. ločeni, da smo skozi stoletja živeli pod razmerami, ki so usmerjale naš vsestranski razvoj v drugo smer, pod okolščinami, ki so nam branile vsak napredek — namreč takega, ki bi nam kot Slovincem bil v korist, — ki so nas nekako težile, tako da se nismo mogli gibati v pravem razmerju s splošnim razvojem sosednjih narodov. Res je, da tudi ostali Slovenci niso bili svobodni in se niso mogli gibati popolnoma prosto. Vkljub temu pa je položaj v deželah, ki so bile pod nadvlado Avstrije, popolnoma drugačen, ko v Prekmurju, ki je spadalo pod madžarsko upravo. Bilo bi predolgo, da bi raziskovali vzroke, zakaj so se mogli avstrijski Slovenci vključiti podjarmljenosti povspeti do tako visoke stopnje vsestranskega razvoja in zakaj se Prekmurje ni moglo. Dovolj je povedano, ako pomislimo, da je bilo avstrijskih Slovencev blizu en milijon, »vogrskih Slovencev« pa niti sto tisoč ne. Avstrijski Slovenci so imeli v dunajskem parlamentu svoje narodne zastopnike, o usodi Prekmurja pa so govorili v budimpeštanski skupščini tučji, ki so se samo za časa volitev obračali na Prekmurce in si pridobivali njihove glasove z nasiljem, če z guljašom ni šlo. In kako so ti zastopali naše interese, si lahko vsakdo misli.

Veliko neorientiranost gotovih krogov kaže tudi namera prosvetnega ministarstva, da se ukine ta višja razreda na gimnaziji v Murski Soboti. Kdor upošteva naše sedanje razmere, z lahkoto uvidi, kako velikega pomena je za Prekmurje popolna (8razredna) gimnazija, sprevidi pa tudi, da bi pomenila njena ukinitve neozdravljiv polom v narodnem in prosvetnokulturnem oziru. Da pa to ne bi bilo koristno za nas in državo, je jasno.

Da se bo bolj jasno videlo, kako nujen je obstoj gimnazije v Prekmurju — ker je že tako, v Murski Soboti — ne bo od več, če se ozremo nekoliko v dobro pred prevratom.

Skozi stoletja smo živeli na meji med Madžarsko in Avstrijo. Pot nam je bila odprta na vse strani in to je bilo kolikor toliko ugodno za našo višjo (srednješolsko izobrazbo), ker je vsak lahko šel študirat, kamor je hotel — odločil se je lahko tudi za slovensko — oziroma takrat nemško — gimnazijo. Gimnazija pa smo imeli na razpolago več ko dovolj. Na meji »Slovenske krajine« je bila gimnazija v Monoštru (St. Gotthard), nekoliko dalje v Sobotišču in še bolj na severu v »Köszegu«, ki je bila v Prekmurju najbolj znana in jo je obiskovala večina takratnih prekmurskih di-

jakov. Avstrijska Slovenija nam je nudila ptujsko (nemško) gimnazijo, mariborsko paralelko, gimnazijo v Celju in Ljubljani. Gimnazij je bilo torej dovolj. Kljub temu pa se je dogajalo, da so bila leta, ki niso dala nite enega absolventa. V malem številu tistih, ki so se podali v srednjo šolo, je pa bilo število pravih prekmurskih Slovencev še manjše. Povečini so bili uradniški sinovi in otroci trgovcev — Judov, katerih je bilo v Prekmurju precej. Razmere pa so se po prevratu izpremenile. V Murski Soboti se je odprla gimnazija in v prvi razred se je takoj vpisalo za naše razmere nenavadno mnogo dijakov. Da je število teh naraslo v 6. letu obstoja gimnazije na 225, je naravnost obudovanja vredno, posebno, če pomislimo, da nas niti 100 tisoč ni in da Prekmurci prej niti niso imeli pravega smisla za srednješolsko izobrazbo.

Nastane vprašanje, kako si naj razlagamo ta pojav? Kje tiči vzrok prejšnji rezerviranosti skozi stoletja in tako nenadnemu zanimanju takoj v prvih letih prevrata? Da je na spremembo v precejšnji meri vplivala samozavest in neki ponos, ko smo lahko rekli, da imamo lastno gimnazijo, je nepobitno dejstvo. Edini činitelj pa to ni, temveč moramo iskati pravi vzrok v naših gospodarskih razmerah.

Naš gospodarski položaj je nekaj čisto svojega in ni najti kmalu dežele, ki bi nam bila v tem oziru vsaj približno podobna. — Prekmurje je proletarska dežela, kraj malih kmetov — če se človek, ki ima od 3—5, v najboljšem slučaju 10 oralov zemlje, sploh lahko imenuje kmet — ki niti pojma nimajo o srednjih, še manj pa o velikih kmetijah. Gospodarjev, ki le s težavo preskrbljajo svoje družine, ki so navadno zelo številčne — saj je znano, da je relativna gostota v Prekmurju skoraj 100, stojimo torej na drugem mestu v Jugoslaviji — je do 70%. In ravno v tem dejstvu tiči vzrok, da Prekmurec ni pošiljal svojih otrok v šole, četudi so bili nadarjeni in so želeli postati duševni delavci. Ni jih mogel pošiljati, ker mu razmere niso dopuščale. Tudi večina tistih prekmurskih Slovencev, ki so bili tako srečni, da so lahko šli na srednje šole, je vršila svoje študije s tujo pomočjo. Nekateri so šli k Salezijancem, ki so jih sprejemali skoraj brezplačno — in teh je bilo razmeroma največ — drugi so bili sprejeti v sirotišnice (»Keke Adolfs Arvaház« v Köszegu), nekatere pa so podpirali privatniki (belinski grof Zichy in drugi). — Za svojo osebo lahko omenim, da že deseto leto — ljudskošolska leta niso všteta — trgam hlače na šolskih klopih, a nisem mogel riniti naprej brez tuje pomoči. V sličnem položaju se nahajajo tudi drugi. Kar je prekmurskih dijakov v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu, vsi morajo uživati dobrote dijaške kuhinje in dijaške večerje. — Otvoritev gimnazije v Murski Soboti pa je položaj zboljšala. To zboljšanje obstoji v tem, da je skoraj polovica dijakov — ki so v bližini Murske Sobotice — na stanovanju in hrani doma pri starših, drugi pa si pomagajo na ta način, da poravnava mesečnino za stanovanje in hrano z naravnimi prispevki. To pa je pri nas velike važnosti, ker je prekmurski kmet take narave, da domače pridelke — o katerih misli, da jih dobiva zastoj — rad da, ne izpusti pa rad denarja iz svojih rok in to iz enostavnega vzroka, ker ga ima zelo malo. Tema dvema okolnostima je pripisovati, da je naraslo število prekmurskih dijakov na 225.

Kakor hitro pa se gimnazija v Murski Soboti ukine, nastane izprememba in čez nekaj let doživimo, da se povrnejo stara »suha leta« in bodo redke vasi, ki bodo imele kakega dijaka. Kakor namreč naš ljudje radi slabe gospodarske situacije prej niso mogli pošiljati svojih otrok na tuje šole, tako jih ne bodo mogli tudi sedaj. To njim bo celo bolj težko, ker so naše gospodarske razmere sedaj še mnogo slabše — nahajamo se v krizi, ki vodi v popoln polom, ako ne pride pomoč.

S temi dejstvi naj računajo tisti, ki jim je poverjena naloga, da odločajo o usodi naše srednje šole.

Ne vprašajte zakaj, ampak poskusite »Mir.m.« čokolado, da se prepričate o njeni fini kakovosti.

Politične vesti.

+ Radičevci o novi vladi. »Vreme« poroča, da je njegovemu sodniku izjavil ugleden član Radičeve stranke sledeče: »Naš klub je ponudil Pašiču skoro brezpogojno sodelovanje. Mi končno nismo zahtevali več kakor da se samostojni demokracije iz vlade odstranijo. Odgovor na našo ponudbo je sestava nove vlade. Mi bomo še počakali, da vidimo, če je tudi nova vlada proti nam. Vse kaže, da radikali niso razumeli našega preokreta. Mi pa bomo radikalom dokazali, da smo vse, kar smo storili, storili iz čistega prepričanja.«

+ Dr. Maček in tovariši bodo izpuščeni. »Hrvat« poroča, da bodo na podlagi razsodb zagrebskih sodišč dr. Maček in tovariši izpuščeni iz zapor. Tudi glede Radiča je po poročilu »Hrvata« verjetno, da bo izpuščen, ker z ozirom na sodniško preiskavo proti dr. Mačku tudi proti Radiču obtožba ni utemeljena.

+ Nova vlada — »zakrpa«. Zagrebške »Novosti« poročajo, da je nova vlada po izjavi nekega radikala samo »zakrpa«. Ta »zakrpa« pa ne bo ovirala nadaljevanja

pogajanj med radičevci in radikali, ki se razvijajo jako ugodno.

+ Resnost »Slov. naroda«. »Slov. narod« je pred par dnevi poročal nekaj o nekem dualizmu med Srbijo in prečasnimi kraji. »Samouprava« piše sedaj o »Narodovem« poročilu: »Čudimo se, da je »Slov. narod« tako neresno stvar mogel natisniti, ker ga ni človeka, ki bi to verjel. Informacije kakšnega lista so lahko senzacionalne, ne smejo pa biti fantastične, najmanj pa bedaste.«

Tovarna za med

je panj čebel. Kdor se hoče poučiti o tej tovarni, naj bere Zaiderskičovo knjigo »Naš panj.« Dobi se pri M. HUMEK v Ljubljani za 48 Din.

Dopisi.

Hotedrišico za nos potegnili! Kdo in kdaj? Bilo je takole: Nekega dne v najhujši agitacijski dobi pred zadnjimi državnozbornimi volitvami pribranci v našo vas imeniten avto. Iz njega izstopi kraljevi minister za šume in rude dr. Žerjav. Pojasnil je takoj radevednim Hotencem in Hotenkam, da je prišel pogledat, kako je meja urejena, ker se mu menda abogi Hotenci v srce smilijo. Sveto je obljubil, da se hoče potegniti za hotenske pravice ter spraviti še ostali, sedaj pod italijansko oblastjo nahajajoči se del občine pod Jugoslavijo. In mi smo verovali ter čakali, kaj bo storil on kot aktivni minister. Toda — namesto izpolnjenih obljub — splošno razočaranje. Namesto veselja in pravice vidimo in bomo vedno gledali tik pred pragom Italije. Vidimo, kako preskakava državno mejo po naših najlepših gozdih. Vidimo živo rano na svojem telesu. Mi pač dobro vemo, da je dovela do te obljube g. Žerjava samo agitacija, samo to je pozabil, da je s to obljubo zadel ob najbolj skelečo našo rano. In ravno v tem slučaju se je izkazala najbolj resničnost sv. pisma, ki pravi: »Norec, kdor zaupa v človeka.« Gospodu Žerjavu pač bolj kaže glasovati za nove davke, kakor pa reševati Hotence.

Radevoljica. K vaješki razstavi 1. t. m. smo brali v članku o razstavi: »Žal, da niso vsi obrtniki razumeli pravega namena razstave.« Mi z veseljem pozdravljamo vaješko razstavo, ki so se je udeležili naši bodoči obrtniki. Milo se človeku stori, ko bere dan za dnem o vaješki razstavi na velesejmu v Ljubljani. Kajti iz novic je razvidno, da je to razstavo posetil po večini vse obrtni naraščaj iz vse Slovenije. Le Radeolani na Gorenjskem, znani po jako razviti obrti, smo zastali, ker nimamo obrtne šole, dočim jo ima že vsak količjak razvit kraj. Odkar nas je zapustil nadučitelj Pleničar, se vidi, da nazadujemo v splošnem na učnem polju. Nasilje, ki ga izvajajo nekateri gospodje v našem mestu, se gabi že vsakemu človeku. Če hočemo napredka, dajte javencu priložnost, da se vsaj toliko nauči, kakor njegov tovariš drugod. Ali res hočete ubiti zadnjo iskrico veselja do uka v gorenjskih vajencih? Tudi ti bi radi v nedeljo pohiteli v belo Ljubljano in pokazali, kaj znajo in da vidijo, kaj drugod premorejo njihovi tovariši, pa niso mogli. Po čigavi krivdi?

Stari trg pri Ložu. (Da se spoznamo.)

Kakšne velike gospodarske važnosti so za naše kmetstvo in delavsko ljudstvo pravilno vodena konsumna društva, o tem je prepričan danes vsakdo. Mi se ne čudimo, da so se tedaj, ko so se pričela ustanavljati širom slovenske domovine, nasprotni listi zaganjali vanje z vso besnostjo ter sramotili in omalovaževali te prekorniste zadruge. Liberalni trgovci in vaški oderuhi so pač vedeli, da sta s tem uničena njihova gospodarska moč in politični vpliv, katerega so imeli do tedaj nad našim ljudstvom. — Starotško konsumno društvo je bilo ustanovljeno eno izmed prvih leta 1894. Da je ves čas obstanka trn v peti našim liberalnim trgovcem, to smo imeli vedno priliko slišati in videti. Toliškega sovražstva ter zagrizenosti in onemogle jeze pa le nismo pričakovali, kolikor ga je izbruhal nedavno tega na seji gremija trgovcev na Rakeku v naš kraj došli dobro znani človek. Ta človek si je drznil med drugim izročiti še to bedarijo, da naj se konsumna društva obdavčijo kar največ mogoče, oziroma, da se morajo zatreti. Izbruhni onemogle jeze takihle oseb pač ne morejo škodovati našemu konsumu. Ljudstvo ima vsaj sedaj priliko videti, kje in kateri so njegovi največji sovražniki. Ako se je pošteno in zavedno naše ljudstvo obrnilo od omenjenega hudega gospoda, je le sam kriv, kajti on se je pokazal tako zagrizenega sovražnika SLS ter tako grdo postal proti našim ljudem, da je s tem izgubil vse zaupanje in spoštovanje pri ljudstvu. Naše konsumno društvo naj pusti lepo pri miru. Večji ljudje so se že zaletavali vanj, ko on, a niso nič opravili in tako bo tudi njega piš vzela, ko bo naše društvo še trdno stalo.

Devica Marija v Polju. V nedeljo 3. maja igrajo naši dijaki, ki hočejo potovati v Rim, najboljšo poljsko veseloigro »Teške ribe«, ki jo je spisal Poljak Balucki. Ker je namen plemeniti, se odzovite vsi v obilnem številu in prihitite ob pol 4. v »Društveni dom«, da se tam razvedrite za tri ure. Dosedanji uspehi nastopi mladih dramatikov vam jamčijo velik dramatski užitek.

Vrh Sv. Treh kraljev. Letošnji pomladanski shod na belo nedeljo je bil zelo dobro obi-

skan. Cerkveno slovesnost sta to pot zlasti povzdignila glasba in petje. Dr. Cerinu sicer ni bilo mogoče poslati na Vrh objavljenih godcev, ker je priredil isti dan simfonični koncert v Hrastniku, vendar je prof. Janko Ravnik z izbornim spremljevanjem na orglah dal Filkejevi maši tak sijaj, da se je nabito polna cerkev poslušalcev čutila »kakor v nebesih«. Tudi Wagnerjev »Jubilate« je napravil na navzoče globok vtis. — Sodelovali so še komponist Marij Kogoj, Jankov brat Tone, gojenec mojstrske šole klavirja v Pragi, gđ. Verbičeva, koncertna pevka v Ljubljani gđ. Šeberjeva, konservatoristinja v Ljubljani gđ. Kavčičeva iz Zirov in člani domačega pevskega zbora. Kakor se čuje, namerava prof. Ravnik za jesenski shod o Malem Šmaru (8. sept.) našturirati K. Doušavo Missa solemnis in D in jo proizvajati, ako mogoče, z malim orkestrom. Ugled in sloves Vrh, ki je lepa izletniška turistov-

aka točka, s tem sigurno močno narašča.

Laško. Dne 30. aprila 1925 je prevzel dolžnosti gerenta okrajnega zastapa Laško mesto odstopivšega notarja Avg. Drukarja dr. Roš. Tako je namreč predlagal gavar Pinkava velikemu županu v Ljubljani. Prvo delo novega gerenta dr. Roša in njegovega namestnika Voduška je bila odstavitev okrajnega cestnega nadzornika in tajnika Ivana Magdalence. Ni nam znano politično prepričanje cestnega nadzornika, ker nas to ne zanima in tudi k službi ne spada. Vemo pa, da je oče petero nepreskrbljenih otrok in da je bil kot bivši progovni mojster zelo delaven in spreten cestni nadzornik in tajnik. Zaradi omenjenih vrtil se je občestvo in sosvetnikom zelo priljubil. Menimo, da nimata odločilne besede v tej zadevi dr. Roš in Vodušek, ampak gerentski sosvet. Ta je Magdalena v službo sprejel in ga edini tudi lahko odpusti.

dodeljeni vojni službi, pa še niso imenovani za rezervne častnike, da mu takoj pošljejo svoje vojaške listine.

— **Ispit za rezervne artilerijske podporočnike** so te dni napravili v šoli za rezervne častnike v Sarajevu sledeči Slovenci: Ing. Saša Mis, Josip Gorup, Vladimir Šenk, Ivan Rožina, Roman Golob, Anton Žmuc, Drago Košak, Franjo Kocjančič, vsi iz Ljubljane; Janko Dekleva, Marcelj Jenčič, Josip Pucelj, Milan Ivanetič iz Maribora; Anton Šumi iz Kranja; Slavko Guštin iz Metlike; Marjan Švajger iz Črnomlja; Slavko Troha iz Idrije; Albert Hauptman iz Zagorja. Vsi omenjeni so napravili izpit z odličnim in prav dobrim uspehom.

— **Umrl** je v zagrebški bolnišnici dr. Jovan Polovina, odvetnik v Požegi in član bivše hrvatsko-srbske koalicije v hrvatskem saboru.

— **Poliklinika v Somboru.** V Somboru so pravkar dovršili lepo, moderno zgradbo poliklinike, za katero je napravil načrte hamburški profesor dr. Rupl. Zgradbo so sezidali iz denarja, namenjenega kot poročni dar kralju in kraljici. Polikliniko prihodnji mesec slovesno otvorijo.

— **Viharna ženska skupščina.** V Zagrebu se je 29. t. m. vršil občni zbor »Hrvatske žene«, katere vodstvo bi rado dobilo v svoje roke frankovsko krilo. Pri volitvi novega odbora so hotele glasovati tudi članice, ki so se bile vpisale šele v zadnjem času. Policijski komisar je pa to v smislu pravil odklonil, nakar se je dvignil med zborovalkami silen vihar. Policijski komisar je skupščino razpustil.

— **Trgovina z dekletji.** Te dni so v Belgradu aretirali nekega Jožika Vilyja, ki se stalno peča z zavažanjem odnosno prodajanjem deklet v javne hiše. Tudi začasa aretacije je bil v družbi z mladim dekletom, kateri je bil obljubil zakon in jo pravkar hotel odvesti v Subotico, kjer ima njegova mati javno hišo.

— **Ponarejalci denarja v Zombolju.** Te dni so v Zombolju aretirali ponarejalsko družbo, ki je ponarejala in razpečevala romunske in naše nove 100dinarske novčance. Falzifikati so izvršni in jih je težko ločiti od pravih novčanic. Sodijo, da je družba doslej spravila v promet za pol milijona dinarjev falzifikatov.

— **Za ljudsko zdravje v Južni Srbiji.** Dne 28. t. m. so v Resnu, Bitoljska oblast, otvorili ljudski zdravstveni dom. Polovico zgradbe zavzema moderno ljudsko kopališče, v katerem se more vsak dan skopati do 300 oseb. Kopanje je brezplačno. V drugi polovici doma je urejen ambulatorij proti malariji, kjer bodo dobivali malarični bolniki bolniško oskrbo in zdravlila brezplačno.

— **Proga Beli Monastir—Baranjsko Petrovo Selo.** Te dni so dovršili popravljala dela na progi Beli Monastir—Baranjsko Petrovo Selo ter se otvoril na progi reden promet.

— **Zanimiva pravda.** Pred okrajnim sodiščem v Osijeku se te dni vrši pravda med slikarjem Filakovcem in lekarnarjem Tarnikom. Tarnik je bil pri Filakovcu naročil tri ogromne slike za honorar 70.000 Din. Prvo: »Krist na križu« je že dovršil, pri čemer mu je Tarnik služil kot model. Tarnik s sliko ni bil zadovoljen, češ da Kristus ni dovolj eleganten, da kralj Gašper nima njegove »frizure« itd. Odpovedal je nadaljnji dve sliki, za prvo pa ponudil odškodnino 17.000 Din. Filakovac je proti Tarniku vložil tožbo za odškodnino 60.000 Din, za dosedaj izgubljeni čas in trud pa še posebno odškodnino. Na razpravi zaslišijo kot strokovnjake slikarja Račkega in prof. dr. Iso Kršnjavija.

— **Drava narašča.** »Hrvatski list« poroča, da je Drava v Osijeku narasla za 2 metra 64 centimetrov iznad normale. Nevarnost povodnji je velika. Iz ogroženih krajev ljudje beže.

— **Saharinska tihotapska družba prijeta.** V terek so aretirali deloma v Škofji Loki deloma v Medvodah večjo tihotapsko družbo Stare et komp. Tihotapce so aretirali, blago v vrednosti nad 100.000 Din so pa zaplenili. Vodja družbe je bil baje Stare. Bil je do nedavno lesni trgovec. Nesrečne trgovske konjunkturi in usoda tolikih današnjih lesnih trgovcev je pognala tudi Stareta na boben in zgolj neizprosna beda ga je najbrž tirala v zatohle tihotapstva. Oblasti so najbrž že dalj časa slutile in sumile velikanski dotok saharina preko Avstrije, toda družbe niso mogli izslediti in, ko je izslediti jo je nazadnje v današnjih razmerah tudi težko. Šefaljubljanske carinarne je priskočil na pomoč nek znan mladi Ljubljancan, ki se sploh bavi z raznimi čednimi posli. Bil je Staretov prijatelj, mu je zaupal, ta pa je fingiral »prekupčevalca«. Stare mu je izdal vse in tako sam sebi zadržnil vrv okoli vratu. Je že tako na svetu.

— **Za svojo sprejemno popolno siroto** — deklico — v starosti od 2. do 4. let. Naslove sprejema uprava pod št. 2901.

— **Dražba lova.** Lov krajevne občine Sora pri Škofji Loki se bo oddal v soboto, dne 6. junija 1925 ob 10. na uradnem dnevu in občinski pisarni v Škofji Loki potom javne dražbe v zakup za dobo petih let, to je za čas od 1. julija 1925 do 30. junija 1930. Zakupni in dražbeni pogoji so na vpogled na okrajnem glavarstvu v Kranju.

— **Marsikdo, ki je poznal »Pekatec« iz predvoje dobe,** si jih je že pozelel. Zlasti Primorci, ki se nahajajo med nami, so jih težko pogrešali. Kakor nam poroča nova tovarna v Ljubljani, bodo vsi trgovci v kratkem času založeni s »Pekateci«, da jih bo dobili do mestih in po deželi.

— Velika tombola v prid gradbi doma na Mirni gori, ki bi se morala vršiti danes popoldne, se radi slabega in nestanovitnega vremena preloži na nedeljo 10. maja.

— **Hrastniški pralni prašek se peni, čisti in razkužuje.** 1029

— Ali že veste? Kaj pa? Da je pričela tovarna čokolada Mirim izdelovati tudi rženo in sladno kavo prvovrstne kakovosti.

— **Krasne obleke za birmo in druge** priporoča Krištofič-Bučar, Ljubljana.

— **Krasne modne mako cefirje za srajce** in bluze, panama, oksfords, gradl za spodnje hlače in raznovrstne šifone je pravkar dobila direktno iz najboljših čeških tovarov v veliki izbiri trvdka: F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. Vsled ugodnega nakupa zelo nizke cene. Trvdkino geslo: Le dobro blago ter mali, a tem gosteji dobiček.

Koleša J. Gorec kupite najbolje in najceneje pri trvdki palača »Ljubljanske kreditne banke« in Gospo-svetstva cesta 14. Vsi DELI, OPREMA in PNEVMATIKA na zalogi!

Iz Primorske.

p Lega nazionale v Sežani. Lega nazionale je sedaj tudi v Sežani otvorila otroški vrtec. Otroci so ves dan v zavetišču in dobivajo opoldne kosilo.

p Smrtna nesreča. Dne 1. maja je v goriški tovarni za cement 50 letnega delavca Frančiška Marinič iz Deskel zgrabil stroj in ga popolnoma zdrobil.

p Izkoriščanje bauxita v Istri. V zadnjem času so začeli v Istri s sistematičnim izkoriščanjem bauxitnih rudnikov. Glavni odjemalec rude je Nemčija, ki rabi bauxit za pridobivanje aluminija. Za prevažanje materiala iz jam grade ob obali železnice in druga prometna sredstva.

p Javna bolnišnica v Idriji. V Idriji se je sestavil odbor za proslavo 25 letnice vladanja Viktorja Emanuela III. Odbor namerava zbrati potrebno vsoto, da se v Idriji ustanovi javna bolnišnica s 30 posteljami in operacijsko dvorano. V to svrhu naj bi se primerno popravila dosedanja izolacijska bolnišnica. Občina nastavi enega za mesto, drugega za mestno okolico, tretjega za Cerko in okolico. Razen tega je v mestu rudniški zdravnik.

p Napredek na Sv. Gori. Na Sv. Gori pri Gorici so 1. maja t. l. postavili poštni nabiralnik.

p Zopet žrtve vojnega streliva. Povodom izpraznjevanja min pri Vrtojbi se je po nesreči užgala ena izmed njih in ubila 58 letnega Andreja Kovačiča iz Renč, ki je zapustil ženo in 4 otroke, in 29 letnega Andreja Fajt, tudi iz Renč.

p Skrajna zloba. Trgovcu Mihi Žunta v Butorah, občina Tinjan, so zlikovci porezali trte v dveh že popolnoma obdelanih vinogradih.

p Odmevi šolskega štrajka v Sv. Petru v Šumi. Kakor smo že svoj čas poročali, so se občani v Sv. Petru v Šumi (Istri) uprli proti neznosnim šolskim razmeram s tem, da otrok niso pošiljali v šolo. Štrajk je trajal tri tedne, nakar so oblasti obljubile odpomoč, obenem pa zapretilo z globo, ako bi otroci še dalje izostali iz šole. Ljudje so nato otroke takoj poslali v šolo. Na šoli se pa kljub dani obljubi oblasti ni ničesar izpremenilo. V prvem in drugem razredu poučuje učiteljica, ki je prošnje staršev za hrvatski pouk enostavno zaklenila v miznico in poučuje samo v italijanskem jeziku. V 3. razredu poučuje učiteljica, ki sploh ne razume nobene hrvatske besede. Vrh tega so dobili sedaj starši nalogo, da plačajo globo zaradi šolskega štrajka. Orožniki so pa po vasi iskali dopisnika »Pučkega Prijatelja« in izvršili več hišnih preiskav.

p Iz slovenske strankarske politike. »Pučki Prijatelj« se peča z napadi na slovansko duhovščino v Istri, ki so izšli minule dni v »Popolo di Trieste« in »L'Azione«. Dopisi, ki so bili navidezno poslani iz Pazina, so trdili, da seje slovanska duhovščina, imenoma župnik Milanović, sovraštvo proti Italiji ter pridigujejo v hrvatskem jeziku. Dopisnik je pozival škofa dr. Fogarja, naj napravi red. »Pučki Prijatelj« izjavlja, da izvirajo ti napadi iz slovanskega tabora, in sicer iz tistih krogov, ki v svojem časopisu napadajo isto slovansko duhovščino, češ da je premalo narodna, ali celo protinarodna. Iz istih krogov da je izšla tudi ovadba, vsled katere se je v uredništvu »Pučkega Prijatelja« vršila hišna preiskava.

p Konec slovenskega fašizma. Ob izpremembi režima med primorskimi Slovenci ni bilo malo takih, ki so si hoteli na cenen način zagotoviti oblastna in koristonosna mesta v deželi. Prelevili so se čez noč v najzagrizenje Italijane, oblekli črne srajce in začeli pljuvati v lastno skledo, kolikor se je le dalo. Izpčetka so jih Italijani sprejeli z odprtimi rokami, misleč, da so to res predstavitelji slovenskega ljudstva in da jim bo — izvzemši »agitatorje« — prej ali slej sledilo v italijanski tabor. Tedaj je cvetela našenica Peternallijem

Dnevne novice.

— § 126. uradniškega zakona pravi, da se stalni uslužbenec postavi na razpoloženje, če se ukine zvanje, ki ga ima, ali urad, pri katerem slušuje. Uslužbenec, ki je na razpoloženju, mora opravljati posle svoje ali sorodne stroke, ki mu jih odredi pristojni organ, če ustrezajo njegovemu dotedanjemu delu, in podeliti se mu mora prvo prazno mesto, ki je enako njegovemu dotedanjemu položaju. Tako zakon, ki si ga učiteljstvo razlaga na ta način, da bi se mogel navedeni člen uporabljati nanj le tedaj, ako bi se razred, v katerem je kdo poučeval, iz kakršnihkoli že vzrokov ukinit. Dogajajo pa se slučaj, da uporabljajo v prosvetnem oddelku ta člen ne oziraje se na to, ali se je ukinit razred ali ne in predstavljajo učiteljstvo brez vsake podlage, tedaj nezakonito po našem mnenju. Kogar prestavimo po tem členu, naj vloži takoj prošnjo za dnevniice in pritožbo na ministrstvo!

— **Stanovanjski zakon velja še do 15. maja.** Po členu 93. novega finančnega zakona o dvanajstih mesecih za april, maj, junij in julij velja stari stanovanjski zakon še do 15. maja 1925.

— **Iz konzularne službe.** Za častnega konzula naše države na Dunaju je imenovan Gjorgje Josimović, konzul v poklju.

— **Doyen konzulov na Reki.** Konzuli evropskih in ameriških držav na Reki so izvolili za svojega doyna jugoslovanskega konzula Filipa Dobrečiča.

— **Naši vojni strokovnjaki v Društvu narodov.** Te dni sta odpotovala v Zenevo, da sodelujeta v Društvu narodov kot vojna strokovnjaka naše države, general Danilo Kalafatović in fregatni kapitan Vladimir Marjašević, načelnik mornariškega oddelka glavnega generalštaba.

— **Umrl** je, 29. aprila v Kočevju g. Ivan Klemenec, otrok v poklju in knjigovodja pri trvdki A. Kafjež. Naj v miru počival!

— **50letnica šolskega in narodnega dela.** Dne 1. t. m. se je v Novem Sadu vršila akademija v proslavo 50letnega učiteljstva profesorja Milana A. Jovanovića-Bobe. Profesor Jovanović je pod starim režimom služboval na srbski pravoslavni veliki gimnaziji v Novem Sadu ter je vzgajal mladino v narodnem duhu.

— **Staroupokojenecem v vednost, gospodoma ministru za promet in ministru za socialno politiko pa v upoštevanje.** Glede na članek, objavljen v »Slovenec« dne 17. aprila, štev. 85 pod naslovom »Rodbinske draginske doklade državnih upokojencev« obveščam vse državne staroupokojence, da sem kot staroupokojenec državnih železnic že na članek, ki je bil priobčen v »Slovenec« dne 1. januarja pod naslovom »Vsem državnim nameščencem, kateri se čutijo prizadeti pri družinskih dokladah«, napravil potrebne korake na pristojnem mestu, kjer so mi svetovali, naj napravim prošnjo na podlagi člena 38, kar sem tudi storil. Od ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani, kontrola izdakov, sem prejel sledeči odgovor: »Na Vaš dopis Vas obveščamo, da po zadnji uredbi ne pripada draginska doklada otrokom preko 16 let, ki se uče obrti. Navedeni člen 38. pa velja za upokojence, upokojene po novih in ne po starih predpisih.« Kakor je razvidno iz gori navedenega odgovora, smo v naši državi še vedno upokojenci dvojnih vrst, novi in stari, to je oni s pravicami in taki brez pravic. Difficile est satiram non scribere. Pri tej priliki naj še enkrat omenim krivico, ki se godi tudi železniškim invalidom, nezgodnim rentnikom iz časa pred preobratom, to je »stari invalidom«. Ti reveži dobivajo še vedno isto rento, katero so prejeli pred desetimi in dvajsetimi leti, seveda s to razliko, da so prejeli rento po prej v zlatih, danes jo pa prejema v papirnatih kronah. Prejemki so samo 64 krat manjši od prejšnjih. V nebo vpijoča krivica se godi posebno še železniškim popolnim invalidom, to je onim, ki so ponesrečili pri izvrševanju svoje naporne službe in so bili pri zdravniški preiskavi spoznani za nesposobne za vsako pridobitveno delo (80 do 100odstotni invalidi). Taki bi morali prejemati polne draginske doklade, kakor oni upokojenci, ki so izvršili popolno število službenih let. Kajti čl. 18. uradnega lista štev. 27 z dne 24. marca 1922 se glasi: »Civilni in vojaški upokojenci in upokojenke, ki uživajo osebno pokojnino in so bili upokojeni po zvršetku popolnih službenih let, istotako popolni invalidi itd. dobivajo popolno draginsko doklado iz člena 38, kakor

aktivni uslužbenec.« Ne vemo, kako posamezne državne uprave ta člen interpretirajo. Resnica je, da nas »stari« železniški popolni invalidi niso upoštevali. Ni posebno častno za civilizirano državo, v kateri imamo ministrstvo za socialno politiko in v posameznih pokrajinah še posebej oddelke za socialno politiko, da pusti te reveže v bedi in pomanjkanju, ko je vendar jasno ko beli dan, da s svojimi predvojnimi rentami ne morejo živeti. Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani pa prosimo, da nam pojasni člen 18. gori navedenega uradnega lista. — Staroupokojenec in invalid.

— **O hišica očetova, Bog živi te!** Vsak človek si želi lastnega doma, kosa grude, kjer lahko mirno v Bogu zaspi. — Tako približno nam je pisal pred kratkim delavec iz Trbovelj, ko je naročil 5 loterijskih srečk Ljudskega doma v St. Vidu nad Ljubljano. — Res, veliko zanimanje vlada za naše srečke. Že 30.725 jih je v prometu širom naše lepe domovine. In želja vsakega je, da bi mu sreča prinesla prekrasen dar. Res, z eno srečko, katera stane samo 10 Din, se lahko zadene lepa zidana hiša v modernem slogu čez 40 m² zidane ploskve, obstoječa iz 2 sob, kuhinje, shrambe in veže v neposredni bližini kolodvora St. Vid-Vižmarje, torej tik Ljubljane. Drugi dobitki so: konj z vozičkom, lepa dobra molzna krava, spalna oprava, šivalni stroj, kolo, prašič itd. itd. Skupno je 1348 dobitkov v vrednosti skoraj pol milijona kron. Zrebanje bo dne 25. junija 1925. Srečke razpošilja Loterijski odsek Ljudskega doma v St. Vidu nad Ljubljano.

— **Iz farmacevtskih krogov.** Dne 26. t. m. je bil X. redni občni zbor Zveze lekarniških sodelavcev Slovenije v Mariboru. Po sklepu zagrebškega kongresa ZLS v novembru prelet leta prevzame vodstvo sekcije zveze za Slovenijo Klub mariborskih farmacevtov. Na občnem zboru je bil izbran za predsednika in dopisnega tajnika Mr. Srečko I. Depeder. Razen tekočih vprašanj sekcije so se pretevala tudi splošna stanovska vprašanja. Posebno je bila povdarjena želja, da ministrstvo narodnega zdravja čim prej uresniči predloge vseh stanovskih organizacij v vprašanju farmacevtskega študija, in sicer v prvi vrsti v tem pogledu, da se farmacevtski tečaj na zagrebškem vseučilišču razširi v stolico za farmacevtsko kemijo in tehnologijo. To bi bila prva stopnja v preosnovi farmacevtskega študija. Seveda žele vsi člani, da dobimo čimprej popolno farmacevtsko fakulteto v Zagrebu. Razen tega tehtnega vprašanja je bilo sklenjeno, da se povabijo vse farm. organizacije v državi, da pristopijo zvezi zasebnih nameščencev. Natančen potek občnega zbora bo objavljen v strokovnem glasilu Farmaceutski Vjesnik. Poleg delegatov iz Ljubljane, Celja in drugih mest Slovenije sta prisostvovala občnemu zboru tudi urednik »Farm. Vjesnika« Mr. Dane J. Hranilović in podpredsednik hrv. farm. društva Mr. Milan Berkes iz Zagreba. Opozarjamo vse kolege v Sloveniji, da se v bodoče za vse informacije, tiče se sekcije Slovenije, obrnejo na naslov: Mr. Srečko I. Depeder, Maribor, lekarna Wolf. — Odbor.

— **Novi zdravniki Okrožnega urada za varovanje delavcev v Ljubljani.** Na seji upravnega odbora dne 21. aprila t. l. so bili za pogodbeno uradne zdravnike imenovani primarij dr. A. Kuhar v Ptuj, dr. J. Trenz v Celju in dr. M. Neuberger v Hrastniku. Službe zdravnikov-uradnikov so se med drugimi sistemizirale na Jesenicah, v Kranju, v Radečah pri Zidanem mostu, Rušah, Šoštanj, Trzinu in na Vrhniki.

— **Stroški razkuževanja.** Na našo notico »Glas iz Dolenjskega« v štev. 91 z dne 24. 4. 1925 smo prejeli od državnega higijeničnega zavoda v Ljubljani nastopno pojasnilo: Noben desinfektor ne sme in ni zahteval za razkuževanje sob in opravne po nalezljivi bolezni Din 300 plačila, ker je razkuževanje kot tako brezplačno. Pač pa se sme v smislu epidemskega zakona z dne 14. aprila 1913 od premožnih strank zahtevati povrnitev stroškov za desinfekcijska sredstva. Za revne stranke nosi stroške desinfekcijskih sredstev občina, ki pa, ako je v slabem gmotnem stanju, lahko prosi državo za delno, največ 50 % povračilo teh stroškov.

— **Zdravnikom, ki so bili v vojni službi.** »Udruženje bolniških lekara v Beogradu« pozivlje vse zdravnike, ki so bili kot medicinci

in Bandellijem. Toda ljudstvo se ni dalo zapeljati ter je poturice enostavno izključilo iz svojih vrst. Polagoma so se jele tudi Italijane odpirati oči in preden so se poturice ogrele na svojih vplivnih mestih, so že tudi letali z njih. Peternellijeva »Nova Doba« je začela hirati in je izhrala, a fašisti so začeli sami čistiti svoje vrste in metati iz njih slovenske smeti. To je pravkar storil tudi gošči fašjo. Tako je sedaj ozračje razčiščenost; slovensko ljudstvo je bolezen fašizma brez resne škode prestalo in pojde slejkoprej za svojimi preizkušenimi praviimi voditelji.

p Podpora Verdijevega gledališča v Trstu. Tržaški občinski svet je dovolil v svoji zadnji seji 200.000 lir podpore Verdijevega gledališča.

p Zveza hišnih gospodarjev v Trstu je naprosila svoje člane, naj pri sedanjem odpovednem roku najemnin nikar preveč ne zvišajo.

p V Trst so pripeljali lani 2.518.750 kg morskih živali (rib, pajkov, školjk itd.) v vrednosti 11 in ena tretjina milijonov lir; leta 1923. so jih pripeljali 2.412.145 kg.

p V Vel. Ločinju se je kopališka komisija nanovo konstituirala in je sklenila napraviti novih del v prelepi tamošnji okolici, 25 odstotkov kopališke takse bodo nakazali ubožnemu zahtodu.

p Tatvine. Na Reki so 12. aprila ukradli blagajne lista »La Vedetta d' Italia« 8000 lir, v Puli so pa vdrli zlikovci v prazno vilo in so pobrali vse, kar je bilo kovinastega, tudi vodovodne cevi, nakar je bila naenkrat vsa hiša pod vodo.

p Skladišče. V novi tržaški prosti luki Duca d' Aosta so izročili svojemu namenu veliko novo skladišče, ki ima za 5000 kvadratnih metrov prostornine in sprejme lahko za 500 tona blaga. Ograjeno je iz lesa, postavili so je pa v 80 dneh.

p Gorica ne mara za nobene gostilne več. Gostilničarji so poslali na podprefekturo spomenico; rekli so, da je v Gorici gostilniških obratov še itak preveč, 276, in so prosili, naj vlada ne da nobenega dovoljenja več.

Specielno za gospode DUHOVNIKE nudi najceneje **dežne in Hubertus-plašče**

in Pelerine samo iz prvovrstnega in nepremočljivega blaga konfekcijska in modna TRGOVINA

Fran Lukič, Pred škofijo 19.

Iz štajerske.

Š Smrtina kosa. Umrli je 1. maja g. Janez Sušnik, dolgoletni škofijski revident v Mariboru. Rojen je bil 1861 v Ljubljani, kjer je tudi pri Sv. Jakobu novo mašo pel. Kaplažev je na Vranskem, na Teharjih, pri Sv. Štefanu, v Vuzenici in v Dobovi. Župnik je bil na Črešnjem pri Slov. Bistrici. Zadnjih 15 let je preživel v Mariboru. V svojih mladih letih se je živahno udeleževal narodnega življenja in je moral zaradi tega precej trpeti. Svetila mu večna luč!

Š Loterija Doma ubogih v Mariboru. Za 30 Din dobite 10. junija t. l. novo hišo s 4 sobami in vsemi pritliklinami, ako si kupite srečno brodelne loterije Doma ubogih v Mariboru Ne zamudite ugodne prilike!

Š Ljudski oder v Mariboru vpripori dne 6. maja ob osmih zvečer Janez Jalenovo narodno dramo v štirih dejanjih »Dom«. Vpriporitev bo nekaj posebnega za Maribor. — Vstopnice se dobijo v predprodaji v prodajalni Tiskarne sv. Cirila in njene podružnice v Aleksandrovi cesti 6. Cene vstopnicam so: Sedeži po 10, 7, 5 Din, stojšče po 2 Din. Med obmori sodeluje lasten gledališki orkester, ki ima na sporedu povsem novo našudirane glasbene komade. K obilni udeležbi vabi — uprava.

Š Trbovlje. V nedeljo dne 3. maja t. l. posetijo celjski gimnazijci tudi Trbovlje z Molli-ovo komedijo »Skapinove zvijačice«. Nastopili so z njo drugod že štirikrat in dosegli povsod izvrsten uspeh. Igra je izredno zabavna in vzbuja polno smeha. Predstava bo ob 7. zvečer v dvorani Delavskega doma. Vsi, ki ste prijatelji poštenega razvedrila in prijatelji našega dijaštva, iskreno vabljeni!

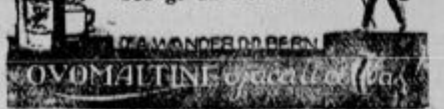
Š Zagorje pri Kozjem. Naznanja se vsem žilcem in romarjem M. B. v Zagorju pri Kozjem, da se vršita po stari navadi tudi letos dva glavna romarska shoda in sicer: 1. »Zagorski shod« tri dni po prazniku Vnebohoda t. j. 22., 23. in 24. maja. 2. »Leskoviški shod« v nedeljo pred sv. Lovrencom t. j. dne 8. avgusta. Poskrbelo se bo za večje število pridigarjev in izpovednikov.

Zdravje v starosti!

Prebavni organi postajajo toliko slabjeji, kolikor je človek starejši. Izgube svojo sposobnost in hrane ne prebavljajo več tako popolno, kot v letih polne moči. — Dnevno skodelica »Ovomaltine« za zajuterk odstranjuje vse težave.

Dobiva se povsod v škaflicah po:

100 gr za Din 18/50
250 gr za Din 36/25
500 gr za Din 63/25

OVOMALTINE

OBLEKE

kakor tudi vsa druga oblačila za moške, ženske in dečke, polovico cene kot povsod dobite edinole v nadrobni prodajalni konfekcijske tovarne Fran Derenda & Oie, Ljubljana, Erjavčeva cesta 2, nasproti dramskega gledališča. — Ročna trpežna izdelava! — Oglejte si sortirano zalogo!

Iz Koroške.

k Na običnem zboru Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem 30. aprila v Celovcu se je sprejela sledeča resolucija: I. Z največjim ogorčenjem zavračamo neosnovana in naravnost žaljiva podtika nja zveznega kancelerja dr. Rameka v seji parlamenta dne 3. marca t. l., ki identificirajo vsako zakonito prizadevanje narodnih koroških Slovencev po dosegu od koroškega deželne zbornice in koroške deželne vlade slovensko zajamčenih ustavnih in manjšinskih pravic s protidržavnim stremljenjem in irendento, ne da bi moglo navesti enega samega slučaja nelojalnosti. Tako postopanje obsojamo tem bolj, ker zvezna vlada ni smatrala za potrebno, preden je podala ono izjavo, položaj Slovencev na Koroškem objektivno preiskati in zaslišati tudi legalne zastopnike slovenske manjšine, kar bi moralo naziranje zveznega kancelerja o položaju koroških Slovencev bistveno izpremeniti. — 2. Nasproti trditvam zveznega kancelerja, da koroški Slovenci nimajo povoda, se pritoževati proti kakršnekoli zapostavljanju zlasti na šolskem polju, ugotavljamo sledeče: Tri slovenske ljudske šole, ki so v omenjenem poročilu izrecno navedene kot dokaz, da Slovenci odklanjajo slovenski pouk, so obstojale že dolga leta pred vojno in je štela leta 1918. trirazredna slovenska javna ljudska šola v St. Jakobu v Rožu 248 učencev, štirirazredna zasebna slovenska šola v St. Rupertu pri Velikovu 220 učencev in enorazredna slovenska javna šola v Selah 80 učencev, poleg katere je obstajala enorazredna utrakvistična šola z 28 učenci. Slovenska šola v Selah je bila leta 1916 združena s tamkajšnjo utrakvistično šolo v utrakvistično dvorazrednico, ker se med vojno takemu predlogu ni bilo mogoče protiviti. Ostali dve slovenski šoli, na katerih je vedno poučevalo učitelstvo izrecno slovenske narodnosti, pa so šolske oblasti po plebiscitu dale zapreti in so ostale vse tozadevne prošnje in intervencije brezuspešne. V sled pritožbe na Zvezo narodov leta 1922. na novo ustanovljeni slovenski šoli v St. Jakobu v Rožu in St. Rupertu pri Velikovu pa nikakor nista odgovarjali določbam šolskih zakonov in željam slovenskih interesov, vsled česar jih ljudstvo odklanja. Glede ljudske šole v Selah se je po triletnem boju slovenskih občanov doseglo, da se vsaj prvi dve šolski leti poučuje v materinem jeziku. Kar se tiče utrakvističnih šol, ugotavljamo, da se na teh šolah ne samo sistematično izriva vsak slovenski pouk, marveč se dogajajo celo slučajni, da se slovenskim otrokom prepoveduje v prostem času govoriti med seboj v materinem jeziku (Podlublje, Šmarjeta v Rožu) ali pa se učencem dajejo nagrade, ako se odpovedo medsebojnemu občevanju v slovenskem jeziku. Konstatiramo, da je nastavljenih na utrakvističnih šolah veliko število učiteljev, ki slovenskega jezika bodisi sploh niso zmožni ali ga pa govorijo zgolj v slabem narečju, dočim se za slovenski pouk kvalificirane učitelje namešča v nemških krajih ali pa se jih pušča sploh brez službe. Protestiramo proti načinu, po katerem se je vršilo ljudsko štetje z ozirom na jezikovno narodno pripadnost ter odklanjamo, da bi to ljudsko štetje nudilo pravo podlago, na kateri bi se moglo rešiti manjšinsko vprašanje na Koroškem. — V odobor so bili izvoljeni gg.: Ferdo Kraiger (predsednik), dr. Petek (prvi podpredsednik), J. Vošpernik (drugi podpredsednik), I. Staro (tajnik), A. Gastl (blagajnik), F. Lapuž, J. Vintar, V. Gröblacher, B. Burovnik in I. Hebein, odborniki.

k Duhovniške vesti. V Vovbrah so dobili novega župnika v osebi g. Kristofa Zebadina. Ljudstvo ga je z veseljem sprejelo. — Iz Pliberka je prestavljen kaplan Jožef Musger; bil je rojen Nemec, a vnet duhovnik ter se je naučil toliko slovensko, da je mogel izvrševati svoje dolžnosti. Ljudstvo ga ohrani v lepem spominu. — Med župnikom v St. Ilju ob Dravi in župnikom posl. Poljancem se menda vrše pogovori, da bi zamenjala svoji mesti. Šentiljski nemčurji so poslali na razne oblasti deputacijo, ki je protestirala proti temu. Ljudstvo, ki v resnici v cerkev hodi, bi pa župnika Poljanca z veseljem sprejelo.

k Smrtina kosa med koroškimi Slovenci. V zadnjem času je pobrala smrt na Koroškem več zvestih in uglednih Slovencev in Slovenk. v Podkrajju sta umrla Janez Skutl pd. Gra-

dišnik in Travar. — V Holbičah je umrla gospodinja Zupljiva. — Pri Sv. Lenartu ob Sedmih studencih je umrla 76 letna Antonija Trupejeva, v Korpičah pa gospodinja Mešnikova.

Samo pod znamko

in samo v 1/2 kg zavojih dobiš zanesljivo izvrstne TESTENINE.

Iz Ljubljane.

PRVI MAJ.

Letošnji prvi maj je bil mrzel in deževen. Ob petih zjutraj sta obe najboljši godbi v Ljubljani zbudili zaspano meščanstvo, z zelenjem okrašenimi so dali izraza prazniku fija kerji, vznikli in mlekarice, ob devetih dopoldne se je pa zbralo srednje število socialističnim strankam pripadajočih starih in največ mladih delavcev, žensk in otrok pred Mestnim domom. Kadar je praznik, so s praznikom v tesni zvezi govori in pri govori navdušenje. Državni uradi — država namreč štedi — se praznika sicer niso udeležili, preobloženi so z delom. Zato pa je »Jutro« prvi maj pozdravilo z uvodnikom, v katerem je prvi maj reklamiralo za SDS in reklo, da je »prvi maj — božji mir« ali vsaj pot do božjega mira, »po kateri (tako govori »Jutro«) naj bi hodili dobri ljudje (Žerjav et comp.) in nosili na vse strani srečo Svobode, Enakosti, Bratstva.« V to svrhu je poslal »Jutro« šef na shod pred Mestnim domom 80 straznikov, ki so priznani dobri ljudje, kot svojo reprezentanco, da v lepih uniformah dostojno praznujejo praznik prvega maja in radi pestrobojnosti in lepšega učinka še okoli 60 orožnikov, tako da je topot tudi oborožena sila praznovala praznik delavnih stanov v znamenju enakosti, ljubezni in svobode. Ker je deževalo in ker so govori pred Mestnim domom trajali do 11. ure, pola pa so bila blatna, ljudje že utrujeni, stražniki in orožniki tudi, je vlada delovnemu ljudstvu ljubeče odsvetovala obhod po mestu. V nadomestilo se je vršila popoldne socialistična delavska veselica na Gradu. Radi bratstva, enakosti in svobode se je udeležilo veselice tudi izredno število straznikov, okrog 50, skoro več, nego je bilo ostalih udeležencev. Navzoči so pogrešali samo še g. ministra dr. Žerjava, da bi bilo veselje bolj popolno. Krščansko-socialno delavstvo je prvi majnik praznovalo kakor običajno s sv. mašo na Rožniku, kamor pa vlada ni poslala svojih zastopnikov, ker je bilo prezgodaj v jutro. Na vsak način pa je treba beležiti, da je postal pod PPZ režimom prvi majnik pravi — državni praznik.

Ij Misijonar iz Sudana v Afriki. Dalmatince p. Bernard Kohnen, misijonar iz Sudana v Afriki, član misijonske družbe »Sinov najsvetejšega Srca«, je za svojo misijonsko 20-letnico prišel v Evropo in predava po Slovenskem in Hrvaškem o svojem misijonu Luč pri zamorskem rodu Šiluk. Prav v te kraje je pred 75 let kot prvi misijonar šel oznanjat Kristusa naš rojak dr. Ignacij Knobler an Abuna Soliman. DŠV (Družba za širjenje vere) je porabila to priliko in g. misijonarja p. Kohnena naprosila za predavanje, da tako saj skromno proslavi trikratni srebrni jubilej Knoblerjevega misijona, pa tudi 103. obletnico, odkar je bila DŠV ustanovljena (3. maja 1822). G. misijonar bo predavanje spremljal s 60 lepimi skriptičnimi slikami iz svojega misijona. Prireditve se vrši v Ljudskem domu danes ob 5 popoldne in ob 8 zvečer, dvakrat zato, da se gostje lahko zvrste. Sedeži po 3 in 2 Din se dobe v predprodaji v Ljudskem domu cel dan, stojšča so prosta; prosimo pa prostovoljnih prispevkov za pokritje stroškov in za patrov misijon.

Ij Umrli je smoti ob pol 12. gdč. Anica Zrimšek, bivša blagajničarka pri tvrdki Grobelnik. Pogreb bo v torek popoldne iz hiše žalosti Miklošičeva cesta št. 9. Svetila ji večna luč! Preostlim našo iskreno sožalje!

Ij Petindvajsetletnica gospoda Josipa Povheta. Gospod Josip Povhe, znani igralec, ki je mnogo let sodeloval na slovenskih in hrvaških odrih v dramah in operah, je dosegel letos 25. leto svojega gledališkega delovanja. Petindvajsetletnico bo obhajal 6. maja t. l. Nastopil bo v naslovni vlogi Nušičeve veseloge »Narodni poslanec«, ki se vpripori ta dan prvič v ljubljanskem gledališču.

Ij Zopet ena žrtev. Včeraj je zapustil Ljubljano dosedanji ravnatelj okrajne bolniške blagajne g. Ivan Kocmur in se odpeljal v Zagreb na novo službeno mesto. Njegov odhod iz Ljubljane so izposlovali samostojni demokracije, da porinejo na mesto priznanega strokovnjaka moža po svoji volji. Gospod Kocmur je bil kot socialistični občinski odbornik demokratom že dolgo bodeč trn v peti in poskušali so že dolgo z vsemi mogočimi sredstvi moža moralno in gmojno uničiti. Toda g. Kocmur je vzdržal vse napade in nebroj disciplinarnih preiskav, ki so mu jih današnji mogotci napravili, je vzdržal nad vse častno. Čist in neoma-

deževan gre v Zagreb, odkoder se bo ravno tako čist zopet vrnil v Ljubljano, kot moč poštenjak in kot prvovrsten strokovnjak. Za njegovo mesto se potegujeta dr. Joža Bohinjec in dr. Arzelin, oba vneta Žerjavova pristaša. Njuna slava pa bo trajala le tako dolgo, dokler bo dr. Žerjav še minister. Onda zbogom vsi skupaj!

Ij Rokodelski dom. Kat. društvo rokodelskih pomočnikov obhaja letos sedemdesetletnico svoje ustanovitve. Društvo bo praznovalo svoj pomenljivi jubilej 27. in 28. junija s primerno slavnostjo. Prosimo, da vsi, ki žele sodelovati pri slavnostni predstavi, pridejo jutri, v ponedeljek 4. maja, ob 8. zvečer v dvorano Rokodelskega doma. Obenem opozarjamo, da se vrše pevske vaje vsak torek in petek ob 8. in tamburaške vaje vsako sredo in soboto ob 8. zvečer.

Ij Staršem in vzgojiteljem v pretres. Velevažen faktor pri telesni vzgoji naše mladine je gotovo skrb za lepo zraslo telo. Telesne hibe ne zapirajo samo marsikateremu vele-nadarjenemu človeku pot k gotovim poklicem, temveč vplivajo tudi silno škodljivo na splošno zdravstveno stanje in povzročajo zgodnjo hiranja. Zato je dolžnost vsakega, da se posluži prilik, ki jih nudi za odzdravljenje higijenični in ortopedični zavod na Bleiweisovi cesti. Zavod deluje že dve leti pod skrbnim nadzorstvom specialnega zdravnika v blagor mladine. Pomoč se nudi otrokom s skrivljenimi hrbtenico, z znaki grbe, v rasti zaostalom, z okroglim hrbtom, z visokimi rameni itd. Napake, ki se v kalu opazijo, se hitro odstranijo, ako je bolezen bolj razvita, je seveda potrebno več potrpljenja. Močno razvite hibe se da jo le omejiti, kar ima pa za bolnika tudi svojo vrednost. Starši se opozarjajo, da naj nika ne čakajo tako dolgo, da postanejo napake na zunaj vidne in da se ne tolažijo z običnim izgovorom, češ, da je še čas, da še ni tako hudo itd. Tudi je treba podjarjati, da so posebno deklice v razvoju podvržene skrivljenju hrbtenice in današnje velike šolske zahteve povečajo to nevarnost še bolj. S hvalenostjo je treba še omeniti, da so državni in dobrodelni zavodi telesnemu vzgajalšču prijazno naklonjeni in da mu pošljejo marsikatega, ki je zdravljenja potreben. Zato naj tudi starši, katerim je na srcu blagor svojih otrok, ne zamudijo prilike in naj se informirajo v dotičnem zavodu. Pojasnila se dobijo vsak dan med 4 do 6.

Ij Na Rožniku bo danes ob 9 sv. maša s pridigo, popoldne ob 5 pete litanije. Obekrat darovanje za cerkev.

Ij Smrtina kosa. Dne 30. aprila se je preselil v večnost g. Jernej Glavič, ugleden trgovec in posestnik iz Sp. Šiške. Bil je vzoren gospodar, skrben družinski oče, trden v verskih in političnih nazorih, skrajna, bil je mož in značaj. Za podružno cerkev sv. Jerneja v Sp. Šiški se je zelo trudil in predlaskim žrtvoval mnogo časa, truda in denarja za nova zvonova, katerih bi brez njegovega prizadevanja se danes ne bilo. Nebeški Oče naj mu bo plačnik, mi njegovi prijatelji pa mu ohranimo hvaležen spomin! — V Sp. Šiški je 1. maja nenadoma umrl g. Josip Seidl, posestnik, trgovec in gostilničar. Pokojni je bil zadnji župan v Spodnji Šiški, preden se je priklonila Ljubljani. Blag mu spomin!

Ij Preselitev ravnateljstva državnih železnic. Ravnateljstvo državnih železnic se je preselilo iz vojašnice Vojvoda Mišiča v ljubljanski dvor na Miklošičevi cesti, kjer uraduje od ponedeljka, dne 4. t. m. dalje.

Ij Belokranjska tombola je radi neugodnega vremena preložena na nedeljo, 10. maja.

Ij Nalezljive bolezni v Ljubljani. V času od 22. do 30. aprila t. l. so bili v Ljubljani naznanjeni sledeči slučaj nalezljivih bolezni: 1 škrlatinke, 2 ošpic, 1 davice in 4 dušilne kašlja.

Ij Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 22. do 30. aprila 1925 je bilo v Ljubljani rojenih 42 in 1 mrtvorojen, tako da odpade na 1000 prebivalcev 40.61 rojstev. Umrlo je v tem času 22 oseb, od tega 13 tujcev; na 1000 domačih prebivalcev odpade 8.48 smrtnih slučajev med domačini. Vzrok smrti je bila v 4 slučajih jetika na soplili, v 1 ošpice, v 1 rak, v 4 boleznih na srcu, v 1 driska, v 1 porodniške bolezni, v 2 prirojena slabost, v 2 starost, v 2 smrti vsled nezgode, v 6 druge bolezni.

Ij Samomor. Ločena žena Angela Podražaj je zadnji čas živela v zelo razdrapanih razmerah. Pred dnevi smo poročali, da je neka ženska skočila v Ljubljano in pri neodnem skoku še vskliknila: »Marija pomagaj!« Kakor zvedo, je sedaj točno dognano, da je bila ona ženska Angela Podražaj, ki se je iz obupa vrgla v Ljubljano. Trupla od sedaj še niso našli.

Ij II. zenitistični večer. Drevi ob osmih bo v Mestnem domu na prošnjo dijakov zopet predaval zenitistični pesnik Branko Ve Poljanski iz Belgrada. Vsebinska predavanja bo čisto drugačna kakor na prvem večeru. V ponedeljek se g. Poljanski odpelje v Belgrad.

Ij O tragičnem dogodku na Dolenjski cesti, o katerem smo poročali v zadnji številki, smo zvedeli, da je Ivana Kocjan že delj časa kazala znake duševne bolezni. Če je izvršila samomor, je to storila v popolni zmedenosti. Ni pa izključeno, da je po neureži padla v vodnjak, ko je hotela zajeti vodo. Pokojnica je bila stara 57 let. Bila je dobra žena in skrbna mati. Naj v miru počiva!

Najboljši živalni stroj je edino lo

JOSIP PETELINC-A

znamko

Gritzer in Adler

za ročbino, obrt in industrijo

Ljubljana

Isso Prešernovega spomenika. Pouk v razenju brezplačen. Vedneje garancije.

Delavci na popravila.

Na veliko. Na malo.

Cerkveni vestnik.

RIMSKIM ROMARJEM

naznanjamo sledeče:

1. Odhod na romanje bo 26. maja. Vlak odide iz Maribora ob 10. uri predpoldne in bo stal na vseh postajah do Rakeka ter imel zvezo z vsemi stranskimi progami. Iz Rima se vrnejo 4. junija ter pridemo domov v soboto 6. junija.

2. Sprejem pri sv. Očetu bo na binkoštno soboto obenem s Hrvati ter nas bo pri tej priliki nad 3600 jugoslovanskih katoličanov zbranih.

3. Prihodnji teden dobijo romarji načrt Rima in knjižico, katere obsega opis rimskih znamenitosti, navodila in molitve za jubilejno pobožnost, razna važna navodila ter seznam vseh romarjev.

4. Vseh romarjev je 627.

5. Romarji si naj preskrbe po možnosti laški denar, ako nam kdo pošlje naš denar, mu tudi odbor preskrbi lire.

Izlet v Neapel.

Za izlet v Valle di Pompei (Neapel) je po programu določen torek, dne 2. junija. Stroški za ta izlet bodo znašali 300 do 400 dinarjev in jih nosi vsak sam. Izletniki se v sredo jutro vrnejo v Rim in gredo lahko z nami domov.

Hrana med potom v Rim in nazaj.

V Rimu samem plača odbor za vse romarje hrano in stanovanje. Med potom v Rim in nazaj pa si morajo romarji hrano plačati sami. Za pot do Rima je najbolje, da romarji vzamejo primerna živila seboj, n. pr.: mrzlo pečenko, kruh, malo sira, prepečenec itd. Nazaj grede pa bo treba hrano kupiti.

Odbor je povprašal glede cen za hrano v Benetkah, v Padovi in v Assisi, kjer se ustavimo med potjo. V Padovi bi imeli zajutrek, v Assisi obed in mogoče še malo južino, v Benetkah pa zajutrek in obed. Zajutrek obстоi iz kave, kruha in surovega masla, obed pa iz juhe, deloma iz dvojnega mesa in prikuhe, sadja, kruha in pol litra vina. Vsa ta hrana na celotni poti stane skupno 43 lir, t. j. okroglo 112 dinarjev. To naznanjamo radi tega, da romarji vedo, koliko približno bodo porabili za hrano na italijanskem.

Za tiste, ki se ločijo od drugih romarjev in gredo sami domov, še enkrat naznanjamo sledeče: 1. Za te romarje znaša popust na italijanski železniki tje in nazaj samo 30 odstotkov namesto 50 odstotkov. Zato bodo morali ti romarji doplačati za železnico, in sicer bo treba doplačati za III. razred 55 lir ali okroglo 150 dinarjev; za II. razred pa 88 lir ali okroglo 240 dinarjev. Za znesek se bo pobral takrat, ko se jim bo izročila karta. Ti romarji že lahko potujejo tudi v Rim ločeno od nas z vsakim navadnim vlakom, ki ima vozove dotičnega razreda.

2. Imeti morajo za našo državo navaden potni list, ki si ga dobijo pri srezkih poglavarstvih. Za ta potni list ne rabijo italijanskega vizuma. Namesto italijanskega vizuma dobijo od odbora posebno legitimacijo, za katero nam morajo najpozneje do 4. maja poslati mehko fotografijo.

4. Do 4. maja nam naj javijo tudi progo, po kateri se hočejo voziti domov, da jim oskrbimo železniško karto. Kdor nam vsega tega do imenovanega dne ne pošlje, ga smatramo za navadnega romarja.

4. Romarji smejo prekiniti vožnjo dvakrat na poti v Rim in dvakrat na povratku.

Za odbor:

Dr. Anton Jerovšek.

c Procesija pri sv. Jožefu, ki se obhaja vsako leto na praznik Varstva sv. Jožefa, bo danes ob 4 popoldne.

c Kongregacije pri sv. Jožefu se uljudno prosijo, da se udeležijo procesije. Sveče se dobe pri cerkvenih vratih.

c II. Marijina kongregacija pri uršulinah ima danes ob dveh redni mesečni shod. Pridite vse!

c Romanje k sv. Fmi na Koroškem se vrši v sredo 6. maja. Vsi priglašeni romarji naj se gotovo romanja udeležijo! Potna dovoljenja so v redu.

Učiteljski vestnik.

Zopet dve novi žrtvi. G. Kristina Hafnerjeva, učiteljica v Radovljici, je prenešana kot suplentka v Begunje. Vzrok: članica »Sloveske zveze« je. In ko bo njene suplenture v Begunjah konec, tedaj naj se zopet seli. Tako postopa sedanji prosvetni režim z ubogo, bolehnou učiteljico, ki ima že deset službenih let za seboj in je bila ves čas dosedanjega službovanja vedno odlično ocenjena. Pa ne samo to, ona je tudi sicer kulturno delavna. Druga žrtve je gospodična Anica Lazarjeva, učiteljica v Ljubljani. Poslali so jo sedaj proti koncu šol. leta na razpoloženje in na njeno mesto vrinili več let mlajšo UJU-jarko, ki se ji je potožilo po blišnji Ljubljani. Tudi za Lazarjevo nimajo postarstva varstva, saj je tudi ona izvrstna učiteljica.

Novomeška-črnomeljška podružnica Sloveske zveze ima svoje prihodnje zborovanje v četrtek, dne 7. maja t. l. v Semiču v ondotnem domu po dohodu dopoldanskega ljubljanskega vlaka. Na dnevnem redu so predavanja in društvene zadeve. Vabljeni podporni člani in prijatelji. Naj nam bo to majniški izlet. — Načelnik.

Prosveta.

pr Spored IV. abonma koncerta Filharmonične družbe v ponedeljek ob 8. uri v Filharmonični dvorani: Gnjese: Dve miniaturi. Matner: Mislucu. Strejher: Arabsko. Obuhov: Čakal te bom. Prokofjev: Glas ptic, Melodija. Vejsberg: Kitajska pesem, Rdeča roža. Krejca: Narcis, Pesem Aliskana. Mjaskovski: Divni grad, Aleksandrov: V album. Lurje: Odtegnjena, Šaljiva. Vstopnice od 30 Din navzdol v Matični knjižarni.

pr Društvo Prijateljev humanistične gimnazije. Pri odboru seji dne 26. aprila t. l. se je ugotovilo: V zadnjem času so pristopili k društvu štiri ustanovniki ter 172 rednih članov iz vseh vrst izobražencev. Ustanovna znaša 100 Din, članarina 5 Din. — Društvo zasleduje gibanje glede humanističnega pouka v drugih državah ter bo s tem podalo svojim članom ob koncu leta tiskano poročilo. — V prihodnjem šolskem letu 1925-26 bo prirejalo predavanja o svojih upih in ciljih. — Za mariborsko oblast se zaenkrat po želji prizadetih ne ustanovi samostojno društvo, ampak Prijatelji v tej oblasti pristopajo k edinemu društvu v Ljubljani. — Poročila o odb. seji z dne 10. januarja t. l. smo bili poslali trem dnevnikom v Ljubljani, a prinesel ga je samo »Slovenec«. — Društvo bi rado izdajalo svoje glasilo; ker pa je to zaenkrat nemogoče, pa da bi bili člani vendarle vsaj nekoliko v stiku z antiko in svojimi lepimi spomini iz dijaških let, priporočamo naročbo lista »Wiener Blätter für die Freunde der Antika«, ki je letos stopil v III. letnik, izda letno 10 števk in stane številka 5 Din (dvojna številka 1. 2. letošnjega letnika stane 8 Din). Kdor želi naravnost naročiti, naj piše: Wien IX., Postamt 69, Postfach. Celoletne naročnine ne sprejme; zdj se, da se noče vezati glede cene v bodoče. Ker za pošiljatev na Dunaj list nima položnice, je naše društvo pripravljeno posredovati. Kdor nam javi (Društvo P. h. g., I. drž. gimn.), da list želi, mu pošljemo položnico, da nam pošlje približno letno naročnino 50 Din, vse drugo oskrbimo mi. Prosimo, do 17. maja. List ima v 1.-2. številki to-le vsebino (v glavnem): Zensko v cesarskem Rimu (vseuč. prof. dr. Egger), rimska drž. meja med Baselom in Bodenskim jezerom (prof. dr. Schneider), Kako kupiš antične predmete v Grčiji in Italiji, ne da bi bil goljufan (prof. dr. Lamer), Kako so si stari govorniki vezali glas (Armin Krumbacher), O v. l. 1844. v Chiusi najdeni t. zv. Francois vazi (s prilogo), Življenje in delo filozofa Plotina (G. Mehlis). Sledijo poročila o znamenitih knjigah, važnih za studij antike. — Kdor se hoče prijetno ponuditi in marsikaj lepega ponoviti, priporočamo. — Prijave za članstvo sprejema t. č. blaginjak prof. Kuno bor.

pr Mali lord. Roman. Angleški napisala F. H. Burnett. Poslovenil K. Pribil. Din 24.—, vezana Din 36.—. Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

pr Pregled zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sestavil profesor Silvo Kranjec. Din 18.—, vezano Din 24.—. Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

pr »Zborje«. (Mesečna revija za novo zborovsko glasbo.) Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Peta številka prinaša dva zbora Ivana Oevirka in sicer moški zbor »Sjajni sunašee« ter mešani zbor »Moja pomlad«. Oba sta lahka in namenjena podeželskim zborom. »Zborje« vsem pevskim društvom in prijateljem petja toplo priporočamo v naročbo.

pr Slovenska kritična revija »Kritika« je ravnokar izšla. Josip Vidmar piše »O naših polemikah«; Stane Kosovel pretresa dramski repertoar ljubljanskega gledališča; Josip Vidmar poroča o »Vdovi Rošlinki«, potem o dr. Prijateljevih »Predhodnikih ruskega realizma«; sledi drug drobiž. »Kritika« stane celoletno 50 Din, posamič 5 Din. Naroča se: Ljubljana, Gledališka ulica 5—23.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 3. maja: VDOVA ROŠLINKA. Izven. Ponedeljek, 4. maja: PEPELUH. Red B.

Torek, 5. maja: Zaprto.

Sreda, 6. maja: NARODNI POSLANEC. 25letnica umetniškega delovanja g. Jos. Povheta. Izven.

Četrtek, 7. maja: Zaprto.

Petek, 8. maja: NARODNI POSLANEC. R. F.

Sobota, 9. maja: KAR HOCETE. Red E.

Nedelja, 10. maja: NARODNI POSLANEC. Izven.

OPERA:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Nedelja, 3. maja: CARMEN. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 4. maja: Zaprto.

Torek, 5. maja: AIDA. Vika Čaleta — Aida, Dimitrij Orlov — Radames. Red C.

Sreda, 6. maja: DON PASQUALE. Red D.

Četrtek, 7. maja: AIDA. Vika Čaleta — Aida, Dimitrij Orlov — Radames. Red A.

Petek, 8. maja: Zaprto.

Sobota, 9. maja: GLUMACI — Canio Dimitrij Orlov. — CAVALIERI RUSTICANI — Santuzza Thierryeva. Izven.

Nedelja, 10. maja: RUSALKA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Orlovski vestnik.

Sv. Pavel pri Preboldu. Na splošno željo občinstva ponovi tukajšnja orlovška mladina »Akademijo« v nedeljo dne 3. maja t. l. ob 3 popoldne v Društvenem domu. Ze prvokrat so posebno zanimanje vzbudile simboletne vaje, ljubke telovadne igrice in alegorija »Kralj Matjaž« v 5 slikah. Vse vaje se izvajajo z spremljevanjem klavirja. Ljubitelji naše mladine vljudno vabljeni. Bor živi!

Naznanila.

Družba sv. Elizabete. Osrednji svet družbe sv. Elizabete ima redno mesečno sejo prihodnji torek, t. j. 5. t. m. ob 4. uri popoldne.

Franciskanska prosveta ima 10. maja ob 8 zjutraj na Rožniku sv. mašo. Pevci imajo vajo v nedeljo, 3. maja ob 8 zvečer.

Sentjakobska prosveta v Ljubljani priredi v nedeljo 3. majnika ob osmih zvečer skiptično predavanje o »Vroci Afrike«.

Šiskarji, pozor! Drevi ob 8. po šmarnicah vpripori dramski odsek šišenske prosvete Finžgarjevo žaloigro »Razvalina življenja« v samostanski dvorani v prid nove cerkve. Vljudno vabljeni.

Celodnevni izlet Stolne prosvete v Repnje. Prihodnji nedeljo dne 10. t. m. poleti ljubljanska Stolna prosveta v Repnje pri Vodica. Pri tej priliki obiščejo udeležniki Skaručino, Vodice, Zapog in Smlednik. — Prijave sprejemajo posamni odborniki in uprava »Slovenca«, kjer se izvedo tudi vse podrobnosti. Priglasila se sprejemajo do srede zvečer.

Predelana Finžgarjeva drama »Naša kric« se na splošno željo občinstva ponovi v nedeljo dne 17. maja ob 7. uri zvečer v Ljudskem domu v St. Vidu. Ker je s to predstavo tudi zaključena pomladna sezona na našem odru, prosimo, da si vstopnice pravočasno oskrbite. Vstopnice se od 7. maja naprej razprodajajo pri Kautmanu v St. Vidu. Da je igra splošno priljubljena, priča zadnja udeležba. — Odbor.

Turistika in sport.

S. K. Ilirija otvori v nedeljo, dne 3. maja pri tekmi s Haškomo svojo na novo zgrajeno pokrito sedežno tribuno. Izpolnjeno je s tem dolgoletno stremenje kluba in želja publike in odboru kluba gre vsekakor priznanje, da je znal vkljub težkim gospod. razmeram uresničiti ta načrt. S svojo kopalnico in oblačilnico ter sedaj s tribuno je Ilirija izpopolnila svoje igrišče v toliko, da se naša Ljubljana tudi v pogledu sportnih prostorov in igrišč lahko kosa z ostalimi našimi prestolnimi mesti. Upajmo, da bode to resno in poštveno delovanje naša publika upoštevala in v bodoče pokazala več zanimanja za naš sport, ker sedanja mlačnost publike napram sportu ogroža v finančnem oziru nadaljnjo uspešno delovanje in morda tudi obstoj naših klubov. Zatorej ne uničimo sami svojega narodnega dela s svojo brezbrzičnostjo. Tribuna je dolga 25 metrov in globoka 6 metrov ter vsebuje 204 sedežev in 12 lož po 5 sedežev. Vsekakor je treba priznati, da je cela zgradba zelo posrečena, ker pogled z nje se nudi na celo igrišče kakor iz ptičje perspektive. Dohoda na tribuno sta dva in sicer z obeh strani. Na sprednji strani preseza streha bo nudila publiki absolutno varnost pred dežjem, naši Iliriji pa želimo, da bi ji tribuna donosala one denarne koristi, ki jih želi in potrebuje.

Hrvatski akademski sportni klub (Hašk). Zagreb gostuje danes po daljšem presledku zopet v Ljubljani. Igra proti našemu prvaku SK Iliriji, ki mu hoče revanširati svoj lanskoltni poraz v Zagrebu. Dasiravno je Hašk naš vsakoletni gost, vendar ima njegovo moštvo enako kakor ono Gradjanskega in Concordije veliko privlačno silo za našo publiko in so tekme s temi moštvi vedno nekaka sportna senzacija v Ljubljani. Ime Haška, Gradjanskega in Jugoslavije iz Belgrada je znano danes vrlo dobro v inozemstvu, kjer so vsi trije klubi neštetočrat častno zastopali naš jugoslovanski sport. Hašk ima v svojem moštvu tudi naših pet državnih reprezentančnih igralcev, kateri vsi nastopijo danes. Pri tej tekmi nastopi po daljšem presledku tudi Vinck, eden onih, ki so dosedaj zabili največ golov za naše barve. Moštvo upravičeno uživa sloves skrajno fair-igre in upravičeno je pričakovati, da se nam bode v nedeljo zopet nudil lep sport z obeh strani. Tekma prične ob pol treh in sicer na prostoru Ilirije.

Slovanski svet.

sl Unija sovjetskih republik je, kakor posnemamo iz poročila zadnjega kongresa izvrševalnega odbora Unije v Tiflisu marca tega leta, sestavljena iz sledečih držav (republik) in pokrajin: I. Ruska Socialistična Federativna Sovjetska Republika (RSFSR), ki jo tvorijo naslednje avtonomne republike: 1. Baškirska republika, 2. Dagestan, 3. Kurelska republika, 4. Krim, 5. Nemška poveljska republika, 6. Tatarska republika, 7. Burjatsko-Mongolska republika, 8. Jakutska republika in 9. Kirgiška republika; dalje avtonomne pokrajine: 1. Aldsko-Cerkeska pokrajina, 2. Voljaška pokrajina, 3. Inguška pokrajina, 4. Kabardinsko-Balkarska pokrajina, 5. Kalmiška pokrajina, 6. Karačajsko-Cerkeska (Sirska) pokrajina, 8. Mariška pokrajina, 9. Se-

verno-Osetska pokrajina, 10. Čedoška pokrajina, 11. Čuvaška pokrajina, 12. Kara-Kirgiska pokrajina, 13. Ofrateka pokrajina in 14. Kara-Koltaška pokrajina. — II. Ukrajinska Socialistična Sovjetska Republika in Multanska (Moldavska) Republika. — III. Transkavkaska Socialistična Federativna Sovjetska Republika, v kateri so združene: 1. Republika Aserbejdžan, 2. Republika Nahičevan, 3. Zg. Karabashiška avtonomna pokrajina, 4. Armenska Republika in 5. Gruzinska (Georgijska) Republika, h kateri spadajo: Abhasiška in Adshariška Republika ter Južno-Osetska avtonomna pokrajina. — IV. Uzbekska Republika. — V. Turmenska Republika.

sl 50letnica praške Mestne hranilnice. Te dni je obhajala praška Mestna hranilnica 50letnico svojega obstoja. Zbrala je doslej milijon vlagateljev. V spomin 50letnice so izdali hranilno knjižico s št. 1.000.001, in to na ime predsednika Masaryka. Zanimivo je, da je bil prvi vloženik Mestne hranilnice pred 50 leti Frant. Palacky. Vlagatelji Mestne hranilnice so večinoma mali ljudje ter je 120.000 vlagateljev, katerih vloge ne presegajo 1000 Kč, in 250.000 takih, katerih vloge ne presegajo 20.000 Kč. Sploh je v vseh češkoslovanskih hranilnicah 81 odstotkov vlagateljev, katerih vloge ne dosegajo 6000 Kč. — Povodom 50letnice izda Mestna hranilnica hranilne pole, glaseče se na 5 Kč, ki jih v svrhu propagande za štedljivost razdeli med šolsko mladino. Za stavbne podpore je zavod ustanovil fond 1 milijona Kč. Za zgradbo centralnega socialnega zavoda je pa dal zavod mestni občini na razpolago kredit v znesku 40 milijonov Kč. Razen tega je zavod poklonil podpore raznim društvom in dovolil posebne remuneracije svojim uslužbenecem.

sl Omejitve učiteljske na Češkoslovaškem. Zaradi premnogoštevilnega učiteljskega narastaja, za katerega ni dovolj služb na razpolago, hoče češkoslovaško naučno ministrstvo omejiti število učiteljske. Zaenkrat šol ne bo zaprlo, pač pa znatno omeji število učencev.

sv Smrt poljskega slikarja. V Rimu je umrl znameniti poljski slikar Ivan Ztyka, ki je znan zlasti po svoji sliki »Bitka pri Racławicach«.

sv Češkoslovaško zlato. L. 1924. so v največjem zlatem rudniku Češkoslovaške Boudný proizvedli 261 kg čistega zlata. Del tega zlata je rudniška uprava prodala bančnemu uradu finančnega ministrstva, iz ostalega pa je dala na lastni račun kovati češkoslovaške cekine, ki jih kujejo v državni novčarnici v Kremnici.

sv Naselitev ruskih beguncev v Južni Ameriki. Po naročilu Društva narodov potuje v Južno Ameriko posebna komisija, da preišče in prouči na licu mesta možnost naselitve nekaj tisoč ruskih beguncev v Južni Ameriki. Komisija potuje najprej v Montevideo, potem pa bo obiskala še druga južnoameriška mesta.

sv Ljudsko gibanje na Češkoslovaškem. V prvem četrtletju 1924. je bilo v celokupni češkoslovaški republiki rojenih 95.610 živih otrok ali 27,69 na vsaki 1000 prebivalcev. Število rojstev je po različenih pokrajinah zelo različno: v Podkarpatski Rusiji znaša 48,31, na Češkem pa 22,13 na 1000 oseb. — Umrla je v gori navedeni dobi 56.105 oseb ali 16,25 na 1000 prebivalcev. Naravni prirastek znaša torej 39.506 oseb. Umrljivost dojenčkov pojava ter je umrlo v navedenem času vsega 12.835 otrok v 1. letu starosti. V sled starostne slabosti je umrlo 9146 oseb, na letiki 6306, na raku 3365 oseb. Zakonodaj se je sklenilo v navedenem času 31.502 proti 29.460 v isti dobi l. 1923. Nezakonskih otrok je bilo rojenih 10.169 proti 10.244 l. 1923.

sv Invalidi na Češkoslovaškem. Kakor češki listi pišejo je danes v češkosl. republiki še 85.146 invalidov, 51.089 vdov, 100.000 sirot in 38.000 bližnjih sorodnikov v vojni padlih ali invalidnih bivših vojakov. Doslej je podelila vlada invalidom 16.000 trafik in tobačnih zalog. Invalidskih pridobitnih združenj je 150, od teh deluje uspešno 25 do 80. Od 324 v vojni oslepelih invalidov se popolnoma preživlja z lastnim delom 282. Po invalidskih domovih je zelo malo oskrbovancev — vsega skupaj komaj 400.

EXCELLA

najboljši in vendar najcenejši stroj rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana

palača Ljubljanske kreditne banke

RAVNO TAKO.

Neka tvrdka hoče, da se vsak uslužbenec, ki prepozno pride, vpiše v knjigo in zapiše tudi vzrok zamude. Navadno prvi, ki pride, zapiše: Vlak zamudil. Drugi pa kar napiše: Ravno tako. Nekega dne je bilo spet enkrat vse polno takih podpisov z besedami: ravno tako. Prvi je bil pa zapisal zgoraj: Moja žena je dobila dvojčka.

ZA FILATELISTE.

Povodom 75. obletnice prvih belgijskih poštних znamk bodo izdali 1. junija trinajst različnih znamk po 100.000 kosov. Znamke bodo imele slike kraljev Leopolda I. in Alberta.

Motociklisti, pozor!

V največjem prahu in dežju ostane Vaša obleka intaktna! Naročite takoj predpisane obleke za motocikliste »Bajazzo« od Din 320 do Din 400.

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Gospodarstvo.

F. 2.:

Odsev krize iz bilanc za leto 1924.

Velika večina naših podjetij ima končno svoje račune za lansko leto sestavljene. Slika, ki jo nudijo objavljene in neobjavljene bilance, je skrajno neugodna in ne obeta nič dobrega za bodočnost.

Na tem celotnem utisu ničesar ne izpreminjajo uspehi, ki so jih dosegli naši denarni zavodi, zlasti bančni. Naglasiti je treba, da letih je nastala cela vrsta denarnih ustanov, ki bi v normalnih razmerah ne imeli pravice in možnosti obstanka. K dosedanji ugodni konjunkturi denarniške obrti je mnogo doprinesla za vse naše gospodarstvo kvarna kreditna politika Narodne banke. Od 1 milijarde 103 milijonov dinarjev, kolikor je bilo v preteklem letu dovoljenih kreditov, odpade na denarne zavode ca. 607 milijonov, to je nad 55%, kateri odstotek je za Slovenijo gotovo še večji. Ves ta kredit, ki ga je računala Narodna banka po 6%, so oddali denarni zavodi svoji klijenteli po obrestni meri, ki je bila normalno nad 20% ter dosegli tako neupravičeno visoke dobičke, seveda na škodo industrije, obrti in trgovine.

Naša industrija ima težko leto za seboj. Visoka obrestna mera, pomanjkanje carinske zaštite, dvig dinarja lanske jeseni, splošna stagnacija in zmanjšana kupna moč konzuma, vedno bolj rastoče število dubioznih terjatev, velike izgube pri poravnava in konkurzi, vsi ti in nešteti drugi momenti so bili vzrok, da je mnogo tovarnih ustanov obrate, nekaj podjetij je likvidiralo, nekaj jih je šlo v konkurz, mnogo jih je prešlo v tuje, inozemske roke in le malo jih zamore zaznamenovati napredek. Najtežje je pač trpela naša lesna industrija. V tridih časih preizkušnje se bo izkazalo, kaj je življenja zmožnega in kaj samo plod povojne konjunktore. Odpraviti bo treba vsepovsod notranje tehnične in organizatorične razloge neuspeha, rešiti do skrajnosti skriti in intenzivnejše izrabiti vse produkcijske faktorje. Na uspehu naše industrije zavisi gospodarstva bodočnost agrarno pasivne Slovenije, zato je nadaljnji razvoj dinarjevega kurza življenjske važnosti za nas vse. Moramo si biti na jasnem, da bo imela dolgotrajna, neizprošna deflacija za našo mlado industrijo, ki bazira ne samo glede obratnega, temveč v precejšnji meri tudi glede investiranega kapitala na kreditu, veliko hujše posledice kot na primer za staro češko industrijo, ki je imela v dolgih letih razvoja možnost amortizirati svoje naprave.

Nič bolj ugodno ni bilo preteklo poslovno leto za našo trgovino. Vzroki so podobni: visoka obrestna mera, nestalnost dinarjeve vrednosti, ki onemogoča sigurno kalkulacijo, pomanjkanje denarja, velike izgube vsled poravnava in konkurzov. Zlasti pa pade v oči neverjetno zmanjšanje konzuma in vsled tega manjši promet, ki so ga mogle doseči posamezne trgovine. Kar se tiče vloge Ljubljane v naši veletrgovini, je važno dejstvo, da se je precej skrčil njen delokrog v času, odkar se je tako zelo zvišala voznina za kosovo blago napram vagonskim pošiljkatvam. Oddaljenosti krajev ni mogoče več obdelovati in tako je prilegel del odjemalcev nase Zagreb, drugi del pa Karlovce. Zelo občutijo naši trgovci tudi popolen izpad vojaških dobav, na katere ima nekak monopol neka belgrajska tvrdka,

ki ima po vseh garnizijah svoje zastopnike. Kolikor bolj se je krčil odjem, toliko oostrejša postaja konkurenca, ki zavzema že pretirane oblike.

V tekočem letu se ne mara situacija nič zboljšati. Kriza se prenaša tudi na denarne zavode, ki ne morejo več najti dobrih odjemalcev za svoj denar. Izpadele so tudi precejšne del zaslužka pri devizni kupčiji in pri uverenjih, ker je zastal skoro ves izvoz. Neizogibna posledica vsega tega bo znižanje obrestne mere, ki bo prvi znak zboljšanja.

V. redni občni zbor Zadružne gospodarske banke

se je vršil 30. aprila v prostorih banke v Ljubljani v navzočnosti vladnega komisarja g. Fran Mramorja. Predsednik g. dr. Jakob Mohorič se je v uvodu spomnil dosedanjega vladnega komisarja g. dr. Fr. Rateja in mu izrekel zahvalo za njegovo naklonenost s prošnjo, da jo ohrani tudi v svojem novem delokrogu zavodu in njegovim institucijam. Nato je podal poročilo Upravnega sveta, ki poudarja v svojem splošnem delu, da je trpelo gospodarstvo preteklega poslovnega leta še vedno pod depresijo, ki je nastala kot posledica deflacijske finančne politike. Najvažnejši problem našega gospodarstva je ureditev mednarodne vrednosti dinarja in splošna zahteva naših pridobitnih krogov je, da se dinarska valuta stabilizira. Carinska zaštita domače produkcije, ki je bila že doslej nezadostna, je postala vsled dviga dinarja docela iluzorna. Tudi davčna bremena so izredno visoka in pri splošni gospodarski stagnaciji tembolj nezno. Banka je v preteklem letu svoj engagement pri industrijskih podjetjih znatno reducirala, sicer pa krog svoje klijentele zelo razširila in otvorila novi podružnici v Celju in Novem Sadu. Bilanca izkazuje: Aktiva: Blagajna Din 8, 357.000; valute Din 700.000; menice Din 11.000.000; vrednostni papirji Din 6.000.000; dolžniki Din 180.000.000 (med njimi denarni zavodi Din 18.000.000); inventar Din 1.200.000; nepremičnine Din 6.400.000. — Pasiva: Delniška glavica Din 12 milijonov; redni rezervni sklad Din 2.990.000 (z letošnjo dotacijo Din 3.093.000); rezervni sklad za dubiozne terjatve Din 150.000 (z letošnjo dotacijo Din 430.000); pokojninski sklad 360.000 (z letošnjo dotacijo Din 480.000); hranilne vloge na knjižice Din 40.000.000; upniki Din 136.000.000 (med njimi denarni zavodi Din 8.000.000); čisti dobiček Din 2 milijona 60 tisoč. — Celokupni promet je znašal 7 milijard, tako da je v preteklem letu napredoval za 40 odstotkov. Vloge na knjižice so se dvignile od 23 na 40 milijonov, tako da so napredovale za ničmanj kot 74 odstotkov. — Občni zbor je sklenil, da od čistega dobička dodeli 5 odstotkov rezervnemu zakladu Din 103.028.82, pokojninskemu fondu za uradništvo Din 100.000, rezervnemu fondu za dubiozne terjatve Din 280.000, gg. delničarjem se plača 12 odstotna dividenda, upravnemu svetu 8 odstotne in nadzorstvenemu svetu 2 odstotne tantijeme. — Na dnevnem redu je bila dopolnilna volitev upravnega sveta. Predsednik se je v imenu občnega zbora zahvalil g. inž. Dušanu Serneču, ki je izstopil iz Upravnega sveta, ko je bil izvoljen za narodnega poslanca, za njegovo požrtvovalno delo v prid zavodu. V Upravni svet sta se nato na novo izvolila gg. dr. Anton Brečelj, zdravnik v

Ljubljani, in Srečko Kobi, veleindustrijalec na Bregu pri Borovnici. V nadzorstveni svet so bili izbrani dosedanja člani. — Občni zbor je pokazal vsestranski uspešni napredek tega našega odličnega domačega denarnega zavoda.

Tržno poročilo.

Ljubljana, 2. maja 1925.

Semena. Cene v nadrobni trgovini so sledeče za kg: inkarnatka detelja 13 Din, lucerna 30, hmeljna lucerna 18, švedska detelja 33, bela detelja 66, mačji rep 18, pasja trava 32, angleška ljulika 17, laška ljulika 19, mehka stoklasa 12, ovčja bilnica 15.

Umetna gnojila. Cene so za 100 kg v dinarjih: amonijev sulfat 20/21% dušika 650, apneni dušik z 16 do 17% dušikom 320, čilski soliter 475, kalijeva sol 42% (brez soli) 160, kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforne kisline 150, z vrečami, mavec (gips) za gnojenje 50 z vrečami vred, razklejana kostna moka 28% fosforne kisline 2 1/2% dušika 190, rudninski hiperfosfat 16 do 18% 90, surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforne kisline 140, Thomasova žindra s 17/18% fosforne kisline 140.

Vinogradniške potrebšline. Eponit vinski 65 Din za kg. Enokarbon (Oenocarbon), prepar., ogljen prah za čiščenje vina 65 Din za kilogram. Bakreni vitriol 210 za tono. Cena je zelo čvrsta radi povišanja voznine v Italiji. Tudi cene žvepla so v Italiji čvrste in notira: ovojno rafinirano žveplo zmelnjeno 83.50 lire, dvojno rafinirano, ventilirano 94 lir. Floristela 73.50 lire za 100 kg brutto za netto inkl. 50 kg vreče postavno vagon Trst. Na Sušaku notira zacarinjeno blago 245—260 Din pro vagon Sušak za 100 kg brutto za netto inkl. 50 kg vreče.

Cene živine, telet in prašičev dne 2. maja 1925 v Ljubljani. Voli debeli za kg žive teže Din 10.25—10.50, voli rejeni 9.50—10, voli za vprego po sposobnosti 8.50—9.50, krave rejene 7—8, krave klobasarije 4.50—6, telice debele 9—9.50, teleta težja debela 14—15, teleta lažja rejena 13—13.50, teleta zaklana po kakovosti 18—19, prašiči peršutarji 14.50—15, prašiči debeli 15.50—16.25, banaški špeharji 16—16.50, prašiči zaklani po kakovosti 17 do 19. Cene so pri goveji živini in teletih ostale neizpremenjene. Le za debelimi prašiči je več povpraševanja in se to blago sedaj lažje proda. Kakor je pričakovati, bodo cene ostale tudi naprej neizpremenjene.

Povišanje ažijs. S 1. majem t. l. je vstopilo zvišanje ažijs od 10 na 11 v veljavo. Kakor javljajo »Narodne novine« istega datuma. Iz tega je sklepati, da z nameravanim uveljavljenjem carinske tarife ne bo še tako hitro kaj.

Konkurz. Ob imovini Ivana Katza st., posestnika v Slovenski Bistrici, je razglašen konkurz.

Odobrena poravnava. Sodno je odobrena poravnava, ki jo je sklenila prezaolženka firma Tavčar in Svetina, stavbinsko podjetje v Ljubljani, z upniki in po kateri mora prezaolženka plačati 60 odstotno kvoto v štirih četrtletnih zaporednih obrokih po pravomočnosti sodne odločitve.

Zborovanja odsekov Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Poročali smo že, da se vrši redna javna seja zbornice dne 6. maja ob 9. uri dopoldne. V ponedeljek in torek se vrše seja združenih odsekov, dočim se vrši seja združenih odsekov v torek do-

poldne. Zborovanja odsekov se vrše: V ponedeljek ob 3. pop. seja fin. odseka, v torek ob 9. dop. seja obrtnega odseka, ob 10. zboruje industrijski odsek, ob 11. pa trgovski odsek. Na seji združenih odsekov bodo obravnavali poleg točk dnevnega reda javne seje tudi sledeče: Vprašanje zbornične ekspozitive na Sušaku, poročilo o načrtu za prezidavo zborničnega poslopija, poročilo zborničnega podpredsednika g. I. Ogrina o sejmju v Milanu, poročilo o reorganizaciji urada za pospeševanje obrti, ureditev delovnega časa itd.

Ustavljeno poravnalno postopanje. Poravnalno postopanje v zadevi Antona Čebulja, trgovca in posestnika na Jesenicah, je pravomočno ustavljeno, ker se je dolžnik z vsemi upniki izvensodno poravnal.

Carinski dohodki. V drugi desetini meseca aprila letos so znašali carinski dohodki 48.025.071 Din napram 59.779.316 v prvi desetini istega meseca. Posamezne carinarnice so dale sledeče dohodke: Ljubljana 4.319.750 Din, Maribor 2.256.303 Din, Jesenice 460.177 Din in Rakek 400.282 Din.

Izpremembe pri carinarnicah. Finančno ministrstvo je odredilo ukinitve postranske carinarnice v Trzinu in carinskega oddelka v Celju.

Promet novosadske borze v lanskem letu. Promet novosadske borze je znašal v lanskem letu 206.500 ton, od tega 183.600 ton žito, ostalo moka. Skupna vrednost je bila 59 milijonov dinarjev.

Dovoljenje kritja v KČ za poljedelske produkte iz Jugoslavije, Ogrske, Romunije in Poljske. Iz Prage poročajo, da je bančni urad češkoslovaškega finančnega ministrstva dovolil z 1. majem letos kritje za uvoženo žito, živino, meso in animalične produkte jugoslovanskega, ogrskega, poljskega in romunskega izvoza v KČ. Kritje v drugih državah se bo dovoljevalo v inozemskih valutah po mednarodnih uzanah in po izbiri uvoznika. Tudi se ne bo dovoljevalo v KČ za uvoženo moko in mlinarske produkte.

Svetovna konferenca za stabilizacijo valut. »Times« javlja iz New Yorka: Na Wallstreetu računajo z možnostjo, da bo vlada severoameriških Združenih držav sklicala konferenco za stabilizacijo svetovnih valut. Ko bo stabiliziran angleški funt šterling z ozirom na dolar, bodo morale tudi Francija, Belgija in Italija podvzeti korake za stabilizacijo in tako slediti primeru Anglije.

Darovi.

Za ekskurzijo elektrotehnikov v Italijo je nabrala gospa Mara Hedžetova znesek 2.800 Din in sicer so darovali na polo gospe nabiralateljce: gradbeno podjetje Ing. Dukič in drugi 1000 Din, Trgovska banka 1000 Din, g. Hedžet, veletrgovina 300 Din, dr. Fran Novak in dr. Alojzij Kokalj po 200 Din, L. C. Mayer, Ljubljana 100 Din, Feliks Urbano, Ljubljana, 100 Din, Kmetijska posojilnica 100 Din. Nadalje je daroval dr. A. B. Jeglič, knezoškof ljubljanski 500 Din. Vsem cenj. darovalcem in posebej gospe Hedžetovi izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo. Istočasno prosimo vsa cenj. podjetja in osebe, ki so prejele naše prošnje, da iste čim prej mogoče rešijo radi bližnjega odhoda ekskurzistov v Italijo.

Poizvedovanja.

Našla se je damska ura. Dobi se pri g. Završniku, Šelenburgova ulica 1.

Našla se je manjša vsota denarja. Dobi se v Strossmayerjevi ulici 3, prtiličje.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 2.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamkol

KUHARICA
IŠČE službe v župnišču. — Ponudbe pod št. 2810 na upravo »Slovenca«.

Krojaškega
VAJENCA sprejme takoj PETER RUŠ — BLEJ.

Dekle dobro vzgojeno, bi se takoj sprejelo za lahko hišno delo in k otrokom, staro 15—18 let. — Naslov v upravi št. 2884.

Francoščino in nemščino poučuje temeljito diplomir. učiteljica. Prijave pod Boulevard št. 2840 upravi lista.

Knjigovodkinja samostojna, večja slovenske in nem. korespondence, se sprejme takoj v veletrgovino v mesto na Gorenjsk. — Ponudbe je nasloviti na upravo lista pod Veletrgovina 2784.

Čevljarski POMOČNIK dobi trajno delo; zmožen mora biti finih sivanih del, tudi »Komtes«; oziram se samo na prvovrstno moč. Za hrano in stanovanje je preskrbljeno, nastopi lahko takoj. — KONRAD MEHLE, čevljar, mojster, Trzin, Gor.

Vdova brez otrok dobra kuharica in gospodinja, išče mesta kot gospodinja. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 2889.

Dr. Pintar
NE ORDINIRA od 3. do 10. majnika.

MASAZO za dame izvršuje asistentinja ortopedič. zavoda. — Naslov v upravi št. 2869.

Dekle pridno in pošteno, starost ne čez 25 let, ki zna kuhati in opravljati lahka domača hišna dela, sprejme trilateral. — Vojkova ulica 12, Ljublj. V gospodarstvu je še hišna. Naslov v upravi pod št. 2870.

Graščina v Ribnici IŠČE dobrega kočijaža Plačati po dogovoru. — Relektanti naj se obrnejo na naslov: Oskrbištrovno grašč. ne Ribnica — Dolenjsko.

SOSTANOVALKO se išče za takoj. — Naslov v upravi lista pod št. 2887.

PEKOVSKI pomočnik bivši samostojni mojster — IŠČE stalne službe. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »Praktičen« 2906.

Pisarniška moč! Gospodična, popoln. sposobna strojeopisa in slovenske stenografije, dobi stalno službo. Prošnje z navedbo referenc in plače naj prinesejo prošilke do 12. t. m. osebno v Gradisce št. 7. (prtiličje, levo, 3. soba). U. J. N. Z.

POLETNO stanovanje se išče za dobo 2 mesecev v Ljubljani za štiri odrasle osebe, po možnosti s tremi sobami, kopalnico in kuhinjo. Prednost ima stanovanje z uporabo vrta. — Ponudbe je poslati pod št. 2821 upravi »Slovenca«.

Krasno STANOVANJE 2 parketni sobi, kuhinja in pritlikline, se odda začetkom maja v Preski št. 52, 5 min. od postaje Medvode. — Vprašati: Preska št. 52.

Več spalnic

in dve JEDILNICI iz trdega lesa, lepo polir., naproday v škofji ulici 13, dvorišče.

PRODAM: večjo množino govejega in konjskega SENA — različne vozove v dobrem stanju; napol krite z gumijevimi kolesi, landaverje, še nov trenski VOZ, tovarne vozove, konjsko opremo, moško kelo, Wertheim blagajno in harmoniko. — Ivan CERNE, Vidovanska cesta št. 24 — gostilna Možina. 2892

ČISTO SVINJSKO domačo mast v lastni topilnici topljeno, imam stalno v zalogi. Najnižje dnevne cene. — Cenj. naročila na trdiko J. POPOVIČ — Ljubljana.

PRODAM po jako ugodni ceni več 14-kar. zlatih predmetov: 1 dvojna moška in 1 dam. veržica, uhani itd. — Naslov v upravi lista pod št. 2893.

Železni pult za shrambo knjig, dobro ohranjen, se kupi. — Ponudbe upravi lista pod št. »100«.

Proda se po izredno znižanih cenah več orehovich SPALNIC, JEDILNIC in drugo pohištvo. — Andr. Kregar, stroj. mizarstvo, št. Vid nad Ljublj., naspr. kol. Vižmarje.

Železna blagajna

za shrambo knjig, dobro ohranjena, se kupi. — Ponudbe je nasloviti na upravo »Slovenca« pod »1«.

Državno konces. ZASEBNO UČILIŠČE ZA STROJEPISE. G. PETAC Ljubljana, Valvazorjev trg 6 (prtiličje).

Opreme za neveste, od priproste do najfinije izvršbe, priporoča trgovina perila HED. ŠARC Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Prodaja se tri dobro ohran. POSTELJE in dve nočni OMARICI po jako ugodni ceni. — Kje, pove uprava lista pod št. 2886.

IVAN MOLEK, sedlar, Vrhnika 122, priporoča svojo delavn. za ličenje vozov.

KROMPIR semenski in za jelo, prodaja vsako množino na drobno in na debelo po konkur. ceni G. E. — Novi Vodmat št. 3.

Proda se GLASOVIR zelo dobro ohranjen, in nekaj POHIŠTVA. — Naslov v upravi lista pod št. 2867.

HIŠA naproday.

Kupec se lahko takoj vseli; 4 sobe prazne in kuhinja. Velik vrt in dvorišče. Na periferiji mesta. Cena ugodna. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 2778.

»ABADIE« CIGARETNI PAPIR zopet stalno na zalogi. — A. Lampret, Krekov trg 10.

HARMONIKA trivrstna, močna, še nova, naproday. Zaloška cesta 13, vrata 17. 2866

Razpis. Občina Šmarje-Sap razpisuje oddajo MIZARSKIH DEL v novi obč. hiši v Šmarju. Vsa nadaljna pojasnila se dode v občinski pisarni v Šmarju do 10. maja. 2865

Koza lepa, zelo molzna, se proda. — Gradaška ulica 14. 2864

Enodružinsko HIŠO malo, z novim gosp. poslopjem, prodam v Ljublj. okol. Zraven je sadni in zelenjad. vrt. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 2813.

Stanovanje ZASTONJ na deželi, kdor bi poleg sebe kahal še moji teti; življa preskrbljena. — Poizve se v upravi lista pod št. 2851.

DOBRO VPELJANA

vinska trgovina

v zelo promet. kraju Slovenije, na debelo in drobno, se radi družin. razmer pod ugodnimi pogoji proda. — Takojšnji prevzem. Stanovanje v hiši. — Naslov pove uprava lista pod št. 2815.

Zaradi družinskih razmer se proda 30 panjev čebel na Illici št. 45 pri Ljublj.

PRODAM POSESTVO 7 oralo, 5 minut od post. kamalov. Zelo lep, poslopija v zelo dobrem stanju, elektr. luč. — Ponudbe na upravo pod »Lepa prilika« 2905.

MOŠKO KOLO prodam za prav nizko ceno. SELO 48 — MOSTE. 2902

NAPRODAY 2 HARMONIKI in sicer: dvovrstna 300 Din, trivrstna 500 Din. — Poizve se Jenkova ulica št. 16.

Svoje veliko, ceno STANOVANJE sredi Ljubljane, zamenjam tudi z dražjim in neugodnim z onim, ki odkupi pohištvo 2 sob. predsoje in kuhinje za 25.000 Din. Zamenjam tudi v novo hišo z višjo namennostjo ali v drugo mesto. Nujne ponudbe pod »Mestni trg« na upravo »Slovenca«.

Dve harmoniki

chromatiško izvrstne, 1 čisto nova, 1 malo rabljena, naj-solidnejše delo, močni in prijetni glasovi, aluminij jeklo, heligon basi (kranj. sloven. sistem, brez konkur., mora vsakomur dopasti, se radi odpotovanja takoj prodasta za 2000 in 4000 Din. Vprašanja na: ZARKOVIČ — Zagreb, Slovenska 3/III. 2839

Čemu trpeti!

Ko tudi najtežje bolečine oblažuje takoj:

mazilo dr. J. Peera

Iz kopališča Schallerbach. Proti protinu, revmatizmu. Uporablja se tudi v kopališču Schallerbach samem, kakor tudi drugje z izvrstnim uspehom in pri zastarelih boleznih protin-revmatizma, nevralgije, išias itd. — Cena za steklenico 8 Din. Glavno skladišče: Apoteka KRAJČOVIČ, Vukovar.

Za želo

najboljši pravi Mark-nerosi šumeči limonadni bonboni Brause Zastopstvo in tovarniško skladišče za Jugoslavijo, Josip Vitek, Ljubljana, Krekov t. 8

Stavbno podjetje

Ivan Vižintin
LJUBLJANA
MOČNIKOVA ULICA 13
(Stari Vodmat).

Izvršuje vsa v zidarsko stroko spadajoča dela. — Delo strogo solidno. 2273

NAGROBNE VENCE

raznobarvno umet. cvetlično listje, mirtini venci in šopki za svałbe, razni sestavni deli za vence, umetne cvetice, vsakovrstni papir itd. nudi najceneje: RADO PREGRAD, cvetličarna — Podčetrtek. Domač proizvod

Modni salon

Minka Horvat
Ljubljana - Stari trg 21
ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške SLAMNIKE in KLOBUKE. — Zlati klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemo. 2513

Na dvorišču pri Figovcu je naprodaj OGLJE, gorenjska ZIMA in morska TRAVA po nizki ceni. 2829

Preoblikovalnica

Barboreč-Završan
Ljubljana, Mesni trg 7

preoblikuje slamnike in svilene klobuke po najnovejših modelih in najnižjih cenah. Istotako moške klobuke.

J. Stjepušin
Sisek
priporoča boljše tamburice, strune, partiture in vse potrebnice za vsa glasbila

Import-Eksport
Generalna agencija
Založništvo
Reklamno oglaševanje
Pojasnila in nasveti
VEKOSLAV VUCKOVIC
Box 156-A, Hartford, Conn.
U. S. Amerika.

Vrtnice visokodebelne priznane lep-pih vrst, kakor tudi vrtnice plezalne in vrtnice žaluške, nudi cenj. občinstvu ANT. FERANT, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg 3. Naročila se sprejemajo tudi v cvetličnem paviljonu pri frančiškanskem mostu.

SREBRNE KRONE

kupujem. — Ponudbe upravi lista pod šifro »KRONA«.

Mnogo denarja

prihranite, ako pred nakupom blaga za obleke, perila, srajc, ovratnic, naglavnih rut, šerp, obrisalk, nogavic, odelj, najrazličnejšega drugega blaga ter usnja, obiščete trgovino, kjer so najnižje cene in sicer pri trvdki

»**DANICA**«
MAJZELJ & RAJSERJ
Ljubljana, Turjaški trg št. 1.

LOKOMOBILI
Wolf-Lanz do 600 HP tovarniško novi ali generalno popravljene s tovarniškim jamstvom tudi v najem
motorji na sesalni pin.
Diesel-motorji brez kompresorja,
motorji na surovo olje.
Generalno zastopstvo tovarna za motorje DARMSTADT
mlinski stroji,
transmisije.
Poglejte naše skladišče! Plačline polajšave. Kompletna montaža.
Brača Fischer d. d.
Zagreb, Pantovčak t. b.

Hrastove plohe
obžajmane, 1 vagon, 1000 Din za m², lepo blago, takoj prodaja JOŠKO ZALOŽNIK, Zibika, p. Pristava. 2846

Oglas.

Prodajam lepo posestvo, na katerem se redi lahko 8 do 10 glav živine, z vsem gosp. poslopjem, pridelkom in premičninami. — Posestvo leži tik glavne ceste in železnice, četrt ure od Litijske. — Poizve se pri: RAZUN, fotograf — Litijska. 2850

Pri »Solncu« za vodo
K. Widmayer.

Perilo za gospe, gospode in otroke. Vsa oprava za novorojenčke. Venčke za neveste in birmanke. EDINA zaloga abtahov (peče). Kravate, nogavice, rokavice, obleke za otroke itd. Tovarniška zaloga vseh vrst pletenega blaga. Vsakovrstne jopice in jum-perje en gross — en detail.

J. Emeršič izdelovalec glasbil, Maruševec pri Varazdinu — izdeluje vse vrste violin, mandolin, kitar, flavt in tamburic. — Cenike in dopise brezplačno. 2834

PAVILJON na veseljenem prostoru ljublj. velesejma, solidno zgrajen, k rit z Eternitom, se za nizko ceno PRODA. Pripraven je kot vrtni paviljon, ker je v tem stilu zgrajen, ali pa kot stojnica, ker se ga lahko z malimi stroški prenese. Podrobnije informacije pri trvdki KHAM, naspr. Uniona.

Za birmo

priporočam: URE, ZLAT-NINO in SREBRNINO — kar kupite najbolj po ceni pri trvdki
Ivan PAKIŽ, Ljubljana,
Stari trg št. 20.

Radl preselitve v Nem. Avstrijo se prodaja prostovoljno
POSESTVO hiš. št. 38 v Kočevju

do 7. junija 1925 ofertnim potom. Event. se prodajo ta dan samo še preostali deli posestva dražbenim potom, in sicer v hiši mesto »Trst« dne 7. junija 1925 ob dveh popoldne. Prodajalo se bo po nastopnem redu in po sledečih najnižjih ponudbah: I. Dvonedstropna hiša z 21 stanovanjskimi prostori, letna najemnina nanje je v trenutku prodaje na razpolago, za 180.000 Din. — II. Hlev in gospodar. poslopje v površini 225 m² in 3.5 m² in v dobrem stanju, za 50.000 Din. — III. Skladišče s površino 95 m², za 20.000 Din. — IV. Zemljišče, in sicer ob cesti Kočevje—Livold okoli stanovanjske hiše in za pokopališčem mesta Kočevja, v površini 2.5, 1.8 in 2.2 ha, v celoti ali pa posamezno po boniteti za ceno od 1—7 Din za m². — V. 3 gozdni deleži v največji bližini mesta, deloma zaraščeni z dorašlim lesom (jelka in bukev), vsak del okroglo 5 oralo veliki, za vsoto od 15—20.000 Din. — Oferte prejema in daje vse potrebne informacije lastnik J. WENUSCH — KOČEVJE 38.

NAJBOLJŠA**„PUCH“ KOLESA**

po zelo ugodnih cenah dobite edino le pri
IGN. VOK, LJUBLJANA, Sodna ul. 7

Boljša rodbina treh oseb išče za SPLIT marljivo
DEKLE ki zna popolno voditi gospodinjstvo in je posebno izvežbana v kuhi. — Pojasnila daje oglasni zavod J. KAIC, — SPLIT. 2833

Krapinske toplice

pri Zagrebu, zdravijo protin, revmatizem, išias, ženske bolezni itd. Stalna vojaška godba, električna razsvetljava, kino, lastna radio postaja in razne zabave. Izven glavne sezone znatni popusti na ceni. — Pojasnila daje brezplačno Kopaliska uprava Krapinske Toplice. 2226

2895 Ne VII 151/25—1.

Krasna vila naprodaj!

Na prostovoljni dražbi se bo v Preski št. 52 dne 10. maja 1925 ob 3 popoldne prodala popolnoma nova, v lastni režiji zidana, prav solidna enonadstropna vila št. 52 v Preski pri Medvodah nad Ljubljano; v prodprilicju klet, soba, kuhinja, pritlikline, v visokem pritlikju 2 parketni sobi, kuhinja, pritlikline, v prvem nadstropju velika soba, 2 kabineta in kopalnica. Zraven vrt in njiva 3211 m², 5 minut od kolodvora, vila pripravna za letovišče, njiva za lesno skladišče. — Izključna cena 150.000 Din. Pogoji so na vpogled pri podpisnem sodišču, soba št. 37.

OKRAJNO SODIŠČE V LJUBLJANI,
odd VIII., dne 24. aprila 1925.

Robert Smielowski,

arhitekt in mestni stavbenik,
LJUBLJANA :: Rimska cesta 2.

IZVRŠUJE NACRTE IN PRORACUNE, PREVZEMA STAVBNA DELA VSEH VRST, KAKOR TUDI PRISOJEVANJA IN CENITVE VSAKOVRSNIH POSESTEV POD SOLID. IN NAJUGODNEJSIMI POGOJI.

Zidna opeka

od lastne opekarne na Viču, priznana kot najboljša kakovost, in od skladišča, OPEKARSKA CESTA št. 18, po najnižji dnevni ceni.

Polrta in žalostna javljam prijateljem in znancom, da mi je umrl 29. aprila 1925 predragi soprog in oče, gospod

Ivan Klemenc

oročnik v pokoju in knjigovodja pri trvdki A. Kajfež v Kočevju.

Obenem se zahvaljujem vsem, ki so spre-mili predragega mi rajnega na zadnji poti ter mi izkazali sočustvo, zlasti gg. oročnikom, lovskim tovarišem rajnega in pevskemu zboru za poslovične pesmi. — Enako velja moja srčna zahvala vsem, ki so pomagali rajnkemu med boleznijo, pred vsem pa gospodu Kajfežu za njegovo veliko pomoč.

Kočevje, dne 1. maja 1925

Franja Klemenc roj. Gorjanec, soproga.
Ivanček in Martka, otroka.

MARIJA SEIDL naznanja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov tužno vest, da je njen iskreno ljubljani soprog, brat, stric, gospod

Josip Seidel

bivši župan Spodnje Šiške, meščan ljubljanski, posestnik, trgovec, gostilničar, predsednik raznih narodnih društev itd.

danes po kratki mučni bolezni preminul.

Pogreb blagopokojnega se vrši v nedeljo 3. maja 1925 ob 15. (3.) uri popoldne iz hiše žalosti, Spodnja Šiška, Celovška cesta 63, na pokopališče pri Sv. Križu.

Maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

V Ljubljani, dne 1. maja 1925.

ZALUJOČI OSTALI

Olga Rudež-Kosler, ing. Anton Rudež, Gerta baronica Lazzarini-Kosler, Oskar Kosler, Olga Zore-Rudež, Anton Rudež, Peter Marko Rudež, Henrik baron Lazzarini, dr. Vinko Zore, naznanjamo tužnim sreem, da je naš preljubljeni sin, pastork, brat in svak, gospod

Janez Kosler

dne 23. aprila 1925, podolgoletni bolezni v Arco preminul.

Zemeljski ostanki pokojnega so se po svečanem cerkvenem blagoslovljenju v Arco nato v Veroni vpepelili.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Ortnek-Ribulca, dne 1. maja 1925.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:
50,000.000 Din
Rezervni zaklad ca.:
10,000.000 Din

Centrala: **Ljubljana, Dunajska cesta**
podružnice: Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.
Agencija: Logatec.
Se priporoča za vse v bančnosti roko spadajoče posle

Brzjavni naslov:
Banka Ljubljana
Telefon šte. : 261, 413,
502, 503 in 504

POZOR! Ali že veste, da se **POZOR!**
trgovina MARIJA ROGELJ
 sedaj nahaja na
Sv. Petra cesti št. 26, poleg Kolodvorske ulice.
 Priporoča svojo krasno pomladansko zalogo štofov, celjov, celirja, kloti, okstorda, delena, kambrika, šifona, bele in rujave kotenine, platna za rjuhe, dalje moško in žensko perilo, svilene jumperje, krasne rute in šerpe, kravate, nogavice, pavolo in drobnarije. — Povsod se javno govori, — da se pri meni dobro in najceneje dobi!
MARIJA ROGELJ.

Prostovoljna sodna dražba
enonadstr. (Gerdešičeve) vile

z vrhom in vinogradom poleg, v Novem mestu, zraven poslopja okrajnega glavarstva, se vrši dne 12. maja 1925 dopoldne ob pol 9. uri na licu mesta.
 — Izključna cena 200.000 Din. 2822

Prva slovenska parna vulkanizacija vseh vrst
gumija
PETER ŠKAFAR, Ljubljana, Rimska cesta št. 11

Opr. št. I-7175/25-2. 2896

Razpis.

»Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani« bo oddal potom javne ponudne obravnave slikarska, pleskarska in parketarska dela ter dobavo in montažo okenskih zagrinjal pri gradnji urad. poslopja na Miklošičevi cesti. Zapečatene in na ovitku z napisom: »Ponudba za izvršitev del in dobav v uradnem posloju Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani« opremljene ponudbe je vložiti najpozneje

DO 12. MAJA 1925 ob 12. uri

pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, Turjaški trg št. 4/L v Ljubljani.

Ponudbe, ki bi došle pozneje, ne bodo v nobenem slučaju vpoštene. Okrožni urad si pridržuje pravico, da odda dela brez ozira na višino ponudene vsote, posebej pa še, da ev. porazdeli posamezne partije del po svojem sprevidu na razne ponudnike.

Za ponudbo, oddajo in izvršitev razpisanih del merodajni predpisi, pogoji, načrti in proračuni so reflektantom na vpogled pri Okrožnem uradu za zavar. delavcev med uradn. urami. ozir. si jih morejo tam nabaviti za napravno ceno.

V Ljubljani, dne 1. maja 1925.

Celjska milarna, dr. z o. z. v Celju

dobavlja v kakovosti nedosegljivo
pralno in terpentinsko milo znamke

Ustanovljena 1. 1842.

Električni obrat.

Brata Eberl nasl.

Martinc, Černe & Co.

d. z o. z.

Pleskarstvo in
črkošlikarstvo

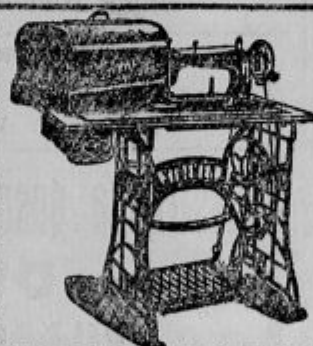
Specijalna delavnica
 za imitiranje vseh vrst
 lesa in marmorja.

Ljubljana

Igriška ulica št. 6.
 (Poleg dramskega gledališča.)

GLASOVIRJI

in PIANINI, novi in rabljeni
 po zmernih cenah vedno v
 zalogi. Oddaja tudi na obroke. — M. ROPAS, Celje.

Najpopolnejši
STOWER

šivalni stroji
 za šivilje, krojače in čevljarje
 ter za vsek dom.

Proden si nabavite stroje, ogledje
 si to izrednost pri trdki

L. BARAGA

Ljubljana

Selenburgova ulica 6/L.

Brezplačen pouk. 15 let. jamstvo

Telefon št. 990.

Zastopnik

za dobro uvedeno razpošiljalno za krojače po povzetju se išče za takoj. Samo oni, koji dela za krojače, in sicer v mestu in vsej okolici, naj se oglasi. Možnost zaslužka je zagotovljena z izredno nizkimi cenami blaga v vsakem pogledu. — Ponudbe pod šifro: Zastopnik II-262 na INTER-REKLAM D. D. ZAGREB — Strossmayerova 6.

Opozorjamo

trgovce in izdelovalce klobukov, da sta zastopnika za celo kraljevino SHS za klobuke iz slovitih svetovnih tovarov

pravih Borsalino Antica Casa

Hückel

Cambiaghi (volnenih) in šul za klobuke kakor tudi ostalih potrebščin

Kosta Nikolič i drug, Beograd

Knez Mihajlova 18

Knez Mihajlova 18

Dnevna produkcija 10.000 kosov

Dnevna produkcija 10.000 kosov

Pri nakupu

blaga za moške obleke si ogledjte na vsak način prej specialno zalogo češkega in angleškega sukna v razpošiljalnici

Josip Ivančič

LJUBLJANA :: Miklošičeva cesta št. 4
 (nasproti frančiškanske cerkve).

Največja izbira!
 Na drobno!

Cene tovarniške!
 Na debelo!

Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Razpis oddaje gradb. del.

Stavbeni odbor na Čatežu ob Savi razpisuje zgradbo novega ZUPNIJSKEGA POSLOPJJA na Čatežu ob Savi, pri katerem se more uporabiti že na licu mesta pripravljeni material. — Natančne informacije dobe reflektanti pri župnijskem uradu na Čatežu ob delavnih med 14. in 16. uro. — Ponudbe se morajo pri gori imenovanem uradu položiti najkasneje do 8. maja 1925 opoldne, istočasno tudi 10% ponudene vsote kot kavicija. — Stavbeni odbor si pridržuje pravico, izmed pri- spelih ponudb osvojiti eno, ali pa v nepovoljnem primeru tudi ne sprejeti nobene ponudbe, in sicer ne glede na višino ponudene vsote. — Zgradba mora biti dovršena najkasneje do 29. avgusta t. l. — Stroškovnik (popis posameznih del) se dobi pri gori imenovanem uradu za 200 Din.

Stavbeni odbor na Čatežu ob Savi,
 dne 30. aprila 1925.

OBLEKA

moška iz češkega ševljota in fina damjska konfekcija Din 600, fina damska volnena obleka Din 240, damski plašč Din 450, fantovska obleka Din 75, dekliška obleka Din 50.

Razpošilja veletrgovina

R. Stermecki, CELJE št. 18

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastoj, vzorci od sukna kampanje in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebn. kupoval. dobi nakupu primeren povrnitev vožnje. Karotila čez Din 500 pošljine pristo. Trgovci engrass cane.

GRADBENI ODBOR NA LAVERCI razpisuje

zidarska in težaška dela

za zgradbo osnovne šole in gasilnega doma na Laverci. Načrt in stroškovnik je interesentom na vpogled ozir. se dobe pri načelniku odbora gosp. Ivanu Ogrinu, vel. trg. in pos. na Laverci pri Ljubljani, kjer se tudi dobe nadaljnja pojasnila in vlagajo ponudbe do 16. maja ob 12 opoldne.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

za zgradbo šole na Laverci pri Ljubljani.

Trgovska banka d. d., Ljubljana

Podružnice: Maribor,
 Kamnik, Novomesto,
 Ptuj, Rakek, Konjice,
 Slovenjgradec

Dunajska cesta št. 4 (v lasni stropi)

Kapital in rezervne Din 10.000.000—

Izvršuje vse bančne posle najlažnje in najhvalneje

Ekspozitura: Prevalje

Erzvajke: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Med raznimi ugodnimi vplivi, ki so izvirali iz rastočega ožjega poznanja z Dede, je bilo tudi to, da Daylightu ni bilo več toliko do pižake. Poželjenje po alkoholu se je zmanjšalo, tako da se je naposled sam zavedel tega. Ona mu je bila nekako potrebna zapreka. Misel nanjo mu je bila liki koktail, oziroma mu je vsekakor nadomestila več koktailov. Od naporov svojega nenaravnega mestnega življenja in nape- tih hazardnih operacij se je zatekal h koktailom. Zgraditi si je moral za vedno ste- no, ki bi mu nudila olajšavo od velike na- petosti, in Deda je bila del te stene. Njena osebnost, njen smeh, valovanje njenega glasu, nemogoči zlati žar njenih oči, svetlo- ba na njenih laseh, njen stas, njena oble- ka, njene kretnje na konju, vse to, o če- mur je vedno in vedno razmišljal, mu je v resnici nadomestilo marsikateri koktail ali škotsko visko s sodavico.

Vključ trdnemu sklepu obeh je bilo v njenih sestankih vseeno precejšnja mera skrivnega. Ti sestanki so bili v resnici ukradeni. Na izlet nista jezdila javno ce- lemu svetu v brk. Nasprotno, sestajala sta se vedno neopaženo in je ona jezdila še naprej od z mnogimi vrati opremljene stranske ceste iz Berkeleyja, da se snide z njim spotoma. Jezdila sta tudi samo po neobljudenih cestah in sta rajši prekora- čila drugo pogorje in potovala med kmeč- kimi ljudmi, ki so bili na potu v cerkev in ki bi iztežka spoznali Daylighta po njego- vih slikah v časnikih.

Spoznal je, da je Deda izvrstna jahal-

ka, dobra ne samo v ježi temveč tudi v vztrajnosti. Bili so dnevi, ko sta prejezdila šestdeset, sedemdeset in celo osemdeset milj. Na teh dolgih, neprekinjenih pohodih sta se zelo spoznala. O čem drugem razen o sebi nista imela dosti govoriti, in dočim je ona dobila izborna vzgojo glede potova- nja po severnih krajih in kopanju zlata, si je on zopet ustvaril točko za točko vedno jasnejšo sliko o njej. Opisovala mu je svo- je dekliško življenje na ranči, brbljala o konjih, psih, ljudeh in stvarih, dokler ji ni bilo, kakor da iznova preživlja celo do- bo svoje korasti in razvoja. Sledil ji je skozi čas propasti in smrti njenega očeta, ko je bila primorana zapustiti vseučilišče in stopiti v pisarno v službo. Pravila je tu- di o bratu in dolgi nočni borbi, da bi ga ozdravila, in o svojih sedaj ginevaajočih na- dah. Daylight je priznal, da se je laže spo- razumel z njo, kakor si je mislil, dasi se je vedno zavedal, da je bila za vsem in pod vsem, kar je vedel o njej, skrivnostna, mamljiva ženska. Vse to je bilo — bil je tako skromen, da je priznal samprasebi — morje brez obale, brez zemljevidov, ki o njem ni vedel prav nič, po katerem pa je moral vseeno voziti.

Njegov večni dosedanj strah pred žensko je izviral iz nerazumevanja in ga je tudi oviral, da ni dosegel nobenega raz- umevanja. Deda na konju, Deda, ki je tr- gala mak po poletnih brdih, Deda, ki je z brzimi stenografskimi potezami beležila njegovo narekovanje — vse to mu je bilo umljivo. Ni pa poznal one Dede, ki se je tako naglo izpreminjala iz razpoloženja v razpoloženje, one Dede, ki se je vztrajno branila jezditi z njim, zatem pa iznenada nrvolila. tiste Dede, v čije oči se je

venomer zlati žar porajal in izgineval in mu šepetal migljaje in vesti, ki niso bile za njegova ušesa. V vsem tem je videl blešče- če se globine spola, priznal njihovo mikav- nost in jih vzprejel kot nedoumljive.

Se druga njena stran je bila, ki je ni malo ni poznal. Poznala je knjige in pose- dovala tisto tajnostno in strašno reč, ki se ji pravi »kultura«. In vendar ga je veno- mer presenečalo, da se jima ta kultura ni- kdar ni vsiljevala v razgovor. Nikdar ni govorila o knjigah, umetnosti in podob- nem. Kakor je bil on preprostega duha, tako je našel tudi njo mladostno enako preprostega duha. Ljubila je, kar je bilo preprosto, in življenje na prostem, pa ko- nje in hribe, solnce in cvetlice. V teh kra- jih je našel deloma nove cvetlice, pri ka- terih mu je ona bila vodnica, mu razkazo- vala različne vrste hrasta, ga seznanila z madrož in manzanito, ga podučevala o imenih, načinu življenja in nahajališčih neskončnih vrst divjih cvetlic, grmov in praprotnja. Drugo veselje mu je narejalo njeno bistro oko za gozd, ki ga je bila iz- vezbala na prostem, tako da mu je le malo ušlo njegovi bistrosti. Neki dan sta se za preizkušnjo skušala, kdo bo uzrl večje število ptičjih gnezd. In on, ki se je vedno ponašal s svojim ostro vezbanim opazova- njem, je moral napeti vse sile, da je s svo- jim številom prekašal njeno. Koncem dne- va je bil samo za tri gnezda pred njo in še od teh je zoper eno močno ugovarjala in je celo sam resno priznal, da dvomi o njem. Čestital ji je in ji dejal da mora njen uspeh izvirati od tod, ker je bila sama kakor pti- ca, imela bistri ptičji vid in hitre kretnje.

Čim bolj jo je poznal, tem bolj je bil prepričan o tej ptičji lastnosti v njej. Radi

tega je rada jezdila, je sklepal. To je bilo najbližje približanje poletu. Polje maka, žlebina praprotnja, vrsta topolov ob pode- želski cesti, čreslobarvasta rjava barva obronka, žarek solčne svetlobe na dalj- nem vrhu — vse to je vzbujalo v nji hitro veselje, ki se mu je dozdevalo kakor iz- bruh petja. Veselila se je majhnih reči in je bila videti, kakor da vedno prepeva. Celu v resnejših rečeh je bilo isto. Ko je jezdila na Bobu in se je s to krasno živaljo borila za nadvlado, so bile v njej na višku razvite lastnosti orla.

To hitro njeno malo veselje je bilo tudi njemu vir radosti. Veselil se je v nje- nem veselju, njegove oči so se tako vzne- mirjeno vpirale vanjo kakor so bile njene vprte v predmet njene pozornosti. Z njeno pomočjo je tudi pričel natančnejše razloče- vati in ostreje uvaževati naravo. Pokazala mu je barve v naravi, ki ne bi o njih sa- njal, da so tam. Poznal je samo navadne barve. Vse rdeče barve so mu bile rdeče. Črna je bila črna, rjava je bila čisto raz- ločno rjava dokler ni postala rumena, ko ni bila več rjava. Škrilatasta barva mu je bila vedno rdeča, tako nekako kot kri, do- kler ga ni drugače poučila. Nekoč sta jez- dila po visokem grebenu, kjer je od vetra pozibavani mak plamenel konjema okrog kolen, in ona je bila vzhitena spriči črt daljne pokrajine. Sedem jih je, je naštel, on pa, ki je celo svoje življenje zrl po po- krajinah, je prvikrat doznal, kaj je »od- dalja«. Potem je vedno z bolj vidčim očes- som gledal obličje narave in živil radost v gledanju razvrščenih vrst dvigajočih se pogorij in počasnem premotrivanju škrila- stih poletnih meglic, ki so se vlačile po pustih gubah daljnjih hribov.

UNDERWOOD

pri **Lud. Baraga, Ljubljana**
Selenburgova ul. 6/I. Telefon štev. 950.

UNDERWOOD

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poroštvo, vknjižbi na posestva i. t. d. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Najnovejši damski klobuki

došli v modnem salonu

IDA ŠKOF-WANEK, NASLED.

Ljubljana, Pod Trančo 2

Preoblikovanje in predelovanje se točno izvrši.
Priznana solidne cene! Priznana solidne cene!

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelek za popolno popravilo, emajliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franko.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta štev. 4.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko, iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 200 milijonov kron

Opozarjamo v naprej

da se bodo **slamniki** za gospode in dečke vseh vrst do najfinjših, ker se je nova zaloga izredno ugodno kupila, najceneje prodajali v trgovini klobukov

Jos. Pok naslednik A. Jamnik, Ljubljana, Stari trg

Električne tvornice**Škodovih zavodov**
v Piznu.

Zastopstvo za Jugoslavijo:

Ljubljana, Selenburgova 7, hiša Jadranske banke.

Dobavljajo: najsolidnejše in najcenejše elektromotorje, turbogeneratorje in vse ostale električne stroje.

Grade: električne centrale, električne železnice, cukrarne, pivovarne, rudniške naprave itd. itd.

Obračajte se v vseh primerih na pisarno v Ljubljani!
Poset inženirja brezplačno na razpolago.

Na obroke! Manufaktur in konfekcije etc., **OBLEKE** po meri za gospode in dame iz lastne, prvovrstne krojačnice dobite proti ugodnemu odplačevanju na obroke le pri trdki

DAVORIN JOHAN IN DRUGOVI
dr. z. o. z. — MARIBOR — Tattenbachova ul. 2.

Mlekarska zadruga na Vrhniki

ima v zalogi polnomasten najfinejši

SIR V HLEBIH

20 do 90 kg, ki ne zaostaja prav nič za pravim emendolcem.

Blago solidno! Cene nizke!

Pod častno zaščito zveznega predsednika gospoda dr. Mihaela Hainisch.

Avstrijska gospodarska razstava

od 3. maja „**ÖWA**“ do 15. junija
VILLACH 1925.

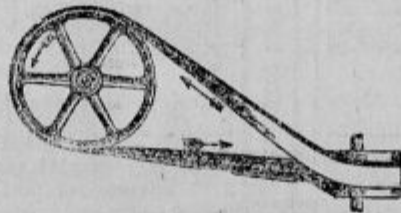
Lovska razstava in razstava lovskih trofejev. Velike domačinske slavnosti (Heimatsfeste). — Znatne vozne olajšave na avstrijskih zveznih železnicah na podlagi razstavne legitimacije.

Razstavne izkaznice

se dobivajo pri vseh avstrijskih poslatištvi, konzulatih, konzularnih zastopstvih, pri avstrijskih trgovskih zbornicah in pri centrali in vseh podružnicah avstrijskega prometnega biroja.

Ja Knoch jermena za pogon

vedno na skladišču

A. Lampret

Ljubljana

Krakov trg štev. 10,

Telefon štev. 247.

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj avto-aktor ali stabilni motor s patent. **HAG-generatorjem.**

Kuri z ogljem! Prospekte in reference daje

Hugo-Hag

Ljubljana: Telefon 560

Bohoričeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

Kamgarn in šlof

za moške obleke

velika izbira in nizke cene

R. Miklauc „Pri Škofu“, Ljubljana

Vodne turbine

za vse razmere s hidraulično-hidrostatičnimi in elektro-odpornimi regulatorji

Do sedaj je postavljenih čez 3000 turbin s ca. 3.700.000 k.s. — Dalje izdeluje zatvornice, jezove, vse stroje za papirnice in celulozne in karton. tovarne, stroje za užgalice, transmisije itd. Znano solidni proizvodi in prvovrstne konstrukcije! Zastopnik: Inž. G. ZEMANEK, Ljubljana, Gorupova ul. 17. Tel. 621.

Mineralno in blatno

Kopališče DARUVAR

radioaktivni topli izvori 38 do 50° C
Najuspešnejše zdravljenje: ženskih bolezni, revmatizma, podagre, išiasa, slabokrvnosti in splošne slabosti

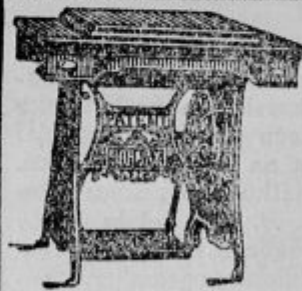
Celo leto otvoreno! Ugodno letovišče! Zmerne cene. Ugodne železniške zveze!

Izven glavne sezone znatni popusti!

Zahtevajte prospekte od Ravnateljstva kopališča.

Več trgovskih lokalov

se bo tekom leta oddalo v najem v novem posloju v Ljubljani ob Miklošičevi cesti. — Vsi lokali so opremljeni s centralno kurjavo in električno razsvetljavo ter imajo večja kletna skladišča. — Natančnejše podatke dobe reflektantje v pisarni Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Turjaški trg 4/I.

IVAN JAX in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. — Izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Linzu. — Ustanovljena 1.1867. — Vselej ponudje brezplačno. — Posamezni deli. — 10 letna garancija. — Pisalni stroji „ADLER“ in „URANIA“. Kolesa iz prvih tovarn „DÜRKOPP“, „STYRIA“, „WAFENRAD“ in „KAYSER“.

Platnene čevlje

ZA DAME dobite pri trdki **M. TREBAR — Ljubljana**

Sv. Petra cesta štev. 6 — po sledečih cenah:

Beli, platneni, na 1 špango, z leseno peto . . .	120 Din
Beli, platneni, na 2 špangi, z leseno peto . . .	120 Din
Beli, platneni, na trake, z leseno peto . . .	120 Din
Sivi, platneni, na 1 špango, z leseno peto . . .	120 Din
Sivi, platneni, na 1 špango, z usnjeno peto . . .	120 Din
Sivi, platneni, na trake, z usnjeno peto . . .	120 Din

POŠILJA SE TUDI PO POSTNEM POVZETJU!

NOVO! NOVO!

Največje zanimanje

vlada za zgradbo stanovanjskih hiš v sistemu

„SEIDEL“

ker je zidanje v tem sistemu tehnično in ekonomsko dovršeno, najhitreje in najcenejše. Splošno pozornost vzbujajo

nosniki sistema „SEIDEL“

kateri nadomeščajo lesene stropnike, železobetonske preklade itd. Natančnejše podatke dobite pri stavbnem podjetju **JAKOB ACCETTO**, sin Ing. Viktor Accetto in drug, Ljubljana, Tabor štev. 2.

Stopnjice - SEIDEL - ograje.

Tkanine za pohištvo

pliša, moqueta, afrika, strune, peresa, gradla za modroce, rolete, jute, platna, žeblice in ostalih tapetnih in sedlarskih potrebščin nudi po najnižjih cenah

I. OMERZO I DRUG

ZAGREB :: Petrinjska ulica 3 — dvorišče.

Telefon broj 21—83.

Na debelo! Na drobno!

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 10

(v lastni palači vis a vis hotela »Union«). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čkovnega urada za Slovenijo štev. 11.945, v Zagrebu štev. 39.090.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.

Ekspozitura: BLED.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene šrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.